

BOSNA I HERCEGOVINA

Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Конкуренијски савјет

RJEŠENJE

po Zahtjevu Udruženja privatnih poštanskih operatera, Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo protiv gospodarskih subjekata JP „BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo, Pošte Srpske a.d. Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar

**Sarajevo
ožujak, 2025. godine**

Broj UP-03-26-3-040-157/18

Sarajevo, 20.03.2025. godine

Konkurencijsko vijeće na temelju članka 25. stavak (1) točka e) i članka 42. stavak (1) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), članka 105. Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), a po Zahtjevu za pokretanje postupka Udruženja privatnih poštanskih operatera, Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo putem Zajedničke advokatske kancelarije „Jasmir Muratović, Tanja Hadžagić i Ilvana Bijedić“, Radićeva 1, 71000 Sarajevo protiv gospodarskih subjekata JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo zastupan po odvjetniku Arminu Zulkiću, Kaptol 1/I, 71000 Sarajevo, Preduzeća za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d.. Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar radi utvrđivanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1. točka a) i d), utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak 2. točka a) i c) i utvrđivanja postojanja zabranjene koncentracije u smislu članka 13., u svezi sa člankom 12. stavak 1. točka c) Zakona o konkurenciji kao i povrede članka 9. stavak 1. točke a), b), c), i g) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), a postupajući po Presudi Suda BiH S1 3 U 041034 21 U od 13.12.2023 godine, na 24. (dvadesetčetvrtoj) sjednici održanoj dana 20.03.2025 godine, donio je

RJEŠENJE

1. Odbija se Zahtjev Udruženja privatnih poštanskih operatera, Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo protiv gospodarskih subjekata JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo, Preduzeća za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d.. Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma u smislu članka 4. stavak 1. točka a) i d), kao neutemeljen.
2. Odbija se Zahtjev Udruženja privatnih poštanskih operatera, Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo protiv gospodarskih subjekata JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo, Preduzeća za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d.. Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak 2. točka a) i c) Zakona o konkurenciji kao i povrede članka 9. stavak 1. točke a), b), c), i g) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja, kao neutemeljen.

3. Odbija se Zahtjev Udruženja privatnih poštanskih operatera, Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo protiv gospodarskih subjekata JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo, Preduzeća za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d.. Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar radi utvrđivanja postojanja zabranjene koncentracije u smislu članka 13., u svezi sa člankom 12. stavak 1. točka c) Zakona o konkurenciji, kao neutemeljen.
4. Odbija se zahtjev Udruženja privatnih poštanskih operatera, Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo za naknadom troškova postupka kao neutemeljen.
5. Obvezuje se Udruženje privatnih poštanskih operatera, Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo da punomoćniku JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo nadoknadi troškove postupka u ukupnom iznosu od 982,80 KM (devetstottinaosamdesetdvije i 80/100) KM u roku od 8 (osam) dana od dana primitka ovog Rješenja.
6. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Ovim Rješenjem se izvršava presuda Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH), broj: S1 3 U 041034 21 U od 13.12.2023 godine, kojom je Sud BiH uvažio tužbu Udruženja privatnih poštanskih operatera Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo i poništio rješenje Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine broj: UP-03-26-3-040-97/18 od 14.07.2021 godine i predmet vratio na ponovno rješavanje.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je presudu Suda BiH zaprimilo dana 14.12.2023 godine, pod podneskom broj: UP-03-26-3-040-106/18. Prema članku 62. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10) kada Sud poništi konačni upravni akt protiv koga je pokrenut upravni spor, predmet se vraća u stanje u kome se nalazio prije nego što je poništen akt donesen, a nadležna institucija je pri tome vezana pravnim shvatanjima Suda i primjedbama u pogledu postupka.

Konkurencijsko vijeće je dana 22.10.2018. godine, zaprimilo pod brojem: UP-03-26-3-040-1/18 Zahtjev za pokretanje postupka (u daljnjem tekstu: Zahtjev) podnesen od strane Udruženja privatnih poštanskih operatera, Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo (u daljnjem tekstu: Udruženje ili Podnositelj zahtjeva) putem Zajedničke advokatske kancelarije „Jasmir Muratović, Tanja Hadžagić i Ilvana Bijedić“, Radićeva 1, 71000 Sarajevo protiv JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: BH Pošta), Preduzeća za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d.. Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka (u daljnjem tekstu: Pošte Srpske) i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar (u daljnjem tekstu: HP Mostar) radi utvrđivanja postojanja

zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak 1. točka a) i d) i zlouporabe vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak 2. točka a) i c) Zakona o konkurenciji (u daljnjem tekstu Zakon) i povrede članka 9. točke a., b., c., i g. Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja (u daljnjem tekstu Odluka). Također, navedeno Udruženje smatra da su navedeni gospodarski subjekti izvršili i (zabranjenu) koncentraciju u smislu članka 13., u svezi sa člankom 12. stavak 1. točka c) Zakona.

Uvidom u podneseni Zahtjev, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da isti nije kompletan i uredan, u smislu članka 28. Zakona, te je zatražilo dopunu istog aktom broj: UP-03-26-3-040-2/18 od 25. 10.2018. godine.

Podnositelj Zahtjeva je podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-3/18 dana 02.11.2018. godine dostavio tražene podatke/dokumentaciju.

Kompletiranjem Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je Podnositelju zahtjeva izdalo Potvrdu o primitku kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu članka 28. stavak (3) Zakona, broj: UP-03-26-3-040-4/18 dana 04.12.2018. godine, te istu dostavilo Podnositelju zahtjeva aktom broj: UP-03-26-3-040-5/18.

Na temelju dokumentacije dostavljene uz Zahtjev, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka utvrditi postojanje povrede Zakona o konkurenciji na koji Podnositelj zahtjeva ukazuje te je donesen Zaključak o pokretanju postupka broj: UP-03-26-3-040-6/18 dana 05.12.2018 godine te je postupak sproveden po odredbama Zakona.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su Udruženje privatnih poštanskih operatera, Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo, JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo, Preduzeće za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d.. Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar.

1.1. Udruženje privatnih poštanskih operatera

Udruženje privatnih poštanskih operatera je upisano u registar udruženja kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine pod registarskim brojem 2206 Knjiga I Registra dana 20.08.2018. godine sa sjedištem Boce 14, 71240 Hadžići, Kanton Sarajevo (promjenjeno sjedište 2020 godine).

Danom upisa u Registar udruženja kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, Udruženje je steklo svojstvo pravne osobe i ima slobodu djelovanja na cijelom području Bosne i Hercegovine, isključivo pod registriranim nazivom.

Ciljevi i djelatnosti Udruženja između ostalog, su: rad za zaštitu korisnika Udruženja, poštovanje akata i Udruženja i važećih propisa, imenovanje predstavnika Udruženja za

saradnju sa javnim organima vlasti na svim razinama u BiH, kao i za suradnju sa međunarodnim asocijacijama i udrugama, te zaštitu interesa članova Udruženja što uključuje ali se ne ograničava na ostvarivanje komunikacije sa zakonodavnom i izvršnom vlašću na svim razinama u BiH, suradnja sa regulatornim tijelima i dr.

Pomenuto udruženje osnovali su gospodarski subjekti čiji je osnovni kapital u privatnom vlasništvu i to: „A2B Express delivery“ d.o.o. Braće Mulića 48, 71000 Sarajevo, „In Time“ d.o.o. Braće Baljić 1A, 71000 Sarajevo, „Euro Express“ d.o.o. Jovana Dučića 23A, 71000 Banja Luka, i „Express One“ d.o.o. Rajlovačka bb, 71000 Sarajevo koji između ostalog, obavljaju djelatnost kurirskih usluga na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

1.2. Gospodarski subjekt Preduzeće za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka

Gospodarski subjekt Preduzeće za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka (Pošte Srpske) upisan je u sudski registar Okružnog privrednog suda u Banja Luci pod matičnim brojem: 01878182.

Prema javno dostupnim podacima osnovan 10. prosinca 1996. godine, nakon razdvajanja nekada zajedničkog PTT sustava Republike Srpske na dva gospodarska subjekta JODP Pošte Srpske i JODP Telekom Srpske, te 2002. su se transformirali u dioničko društvo sa većinskim vlasničkim udjelom države od 65% kapitala, 20% udjela dionica vaučer ponude, 10% Fonda PIO, dok akcije Fonda za restituciju zauzimaju 5% kapitala.¹

Prema podacima iz Registra ovlaštenja JPO² Agencije za poštanski saobraćaj BiH, Pošte Srpske bave se pružanjem poštanskih usluga utvrđenim člankom 5., 6., 7. i 8 Zakona o poštama Bosne i Hercegovine.

1.3. Gospodarski subjekt JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo

Gospodarski subjekt JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: BH Pošta) upisan je u sudski registar Općinskog suda u Sarajevu pod matičnim brojem: 65-01-0676-11.

Prema javno dostupnim podacima 20. prosinca 2001. godine donosi se odluka o podjeli PTT-a BiH na dva poduzeća – BH Poštu i BH Telecom. BH Pošta posluje samostalno, kao društvo sa ograničenom odgovornošću čiji je osnivač Federacija BiH sa vlasničkim udjelom od 100% kapitala.

¹ Preuzeto sa web stranice www.postesrpske.com

² Preuzeto sa web stranice Agencije za poštanski saobraćaj BiH www.rap.ba

Prema podacima iz Registra ovlaštenja JPO Agencije za poštanski saobraćaj BiH, BH Pošte bave se pružanjem poštanskih usluga utvrđenim člankom 5., 6., 7. i 8 Zakona o poštama Bosne i Hercegovine.

1.4. Gospodarski subjekt JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar.

Gospodarski subjekt JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar (u daljnjem tekstu: HP Mostar) upisan je u sudski registar Općinskog suda u Mostaru pod matičnim brojem: 1-10867.

HP Mostar organiziran je kao društvo sa ograničenom odgovornošću čiji su osnivači Federacija BiH sa vlasničkim udjelom od 62,76% kapitala, Hrvatska pošta d.d. Zagreb sa 6,95% kapitala i Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb sa 30,29% kapitala.

Prema podacima iz Registra ovlaštenja JPO Agencije za poštanski saobraćaj BiH, BH Pošte bave se pružanjem poštanskih usluga utvrđenim člankom 5., 6., 7. i 8 Zakona o poštama Bosne i Hercegovine.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je u tijeku postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), kao i odredbe Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u smislu članka 26. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je primijenilo i odredbe Zakona o poštama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 33/05), Zakon o poštanskim uslugama Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj: 30/10 i 38/10), Zakon o poštanskom prometu FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 76/04), Opći uvjeti za obavljanje poštanskih usluga („Službeni glasnik BiH, broj 102/10), Pravilnik o općim uvjetima za pružanje poštanskih usluga u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 04/7), Posebni uvjeti za vršenje poštanskih usluga („Službeni glasnik RS“, broj: 130/11), Odluka o jedinstvenoj tarifnoj politici za rezervirane poštanske usluge na području Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 59/11), Metodologiju za obračun troškova završne faze u međuoperatorskom poštanskom prometu i terminalnih i tranzitnih troškova u međunarodnom poštanskom prometu („Službeni glasnik BiH“, broj: 52/11), Cjenik rezerviranih poštanskih usluga u unutarnjem prometu („Službeni glasnik RS“, broj: 38/10).

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine s druge strane („Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori“ br. 10/08), (u daljnjem tekstu: Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju) odredba čl. 71. o primjeni kriterija i pravne stečevine Europske unije, te članka 43. stavak (1) Zakona,

koje omogućuje Konkurencijskom vijeću u svrhu ocjene danog slučaja, da se može koristiti sudskom praksom Europskog suda pravde i odlukama Europske komisije.

Konkurencijsko vijeće je izvršilo uvid i u Direktivu 97/67/EZ o zajedničkim pravilima za razvoj unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga Zajednice i poboljšanju kvalitete usluga, Direktivu 2002/39/EZ kojom se mijenja i dopunjuje Direktiva 97/67/EZ u pogledu daljeg otvaranja poštanskih usluga u Zajednici za konkurenciju i Direktivu 2008/6/EZ kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 97/67/EZ o potpunom razvitku unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici.

3. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka

U svom Zahtjevu, Podnositelj zahtjeva, opisuje činjenično stanje i okolnosti koje su razlog za podnošenje Zahtjeva te u bitnom navodi sljedeće:

- da je dana 20.08.2018. godine Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine donijelo Rješenje br. UP09-07-1-1295/18 kojim je u Registar udruženja upisano „Udruženje privatnih poštanskih operatera” (skraćeno: UPPO);
- da su pomenuto udruženje osnovali gospodarski subjekti čiji je osnovni kapital u privatnom vlasništvu i to: „A2B Express delivery” d.o.o. Braće Mulića 48, 71000 Sarajevo, „In Time” d.o.o. Braće Baljić 1A, 71000 Sarajevo, „Euro Express” d.o.o. Jovana Dučića 23A, 71000 Banja Luka, i „Express One” d.o.o. Rajlovačka bb, 71000 Sarajevo.
- da ovi gospodarski subjekti, između ostalog, obavljaju djelatnost kurirskih usluga na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine;
- da je djelatnost kurirskih usluga legislativno tretirana važećim propisima i to: Zakon o poštama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH” br. 33/05), Zakon o poštanskim uslugama Republike Srpske („Službeni glasnik RS” 30/10 i 38/10) i Zakon o poštanskom prometu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH” br. 76/04).
- da u cilju zaštite poslovnih interesa ovih privatnih poštanskih operatera te razvitka slobodne konkurencije na tržištu uz istovremeno sprečavanje stvaranja vladajućeg i nekonkurentskog djelovanja javnih poštanskih operatera (u daljnjem tekstu : JPO), Podnositelj zahtjeva ima snažan interes i potrebu predstaviti postojeću situaciju, ukazati na nezakonite postupke JPO koji u konačnici stvaraju nepovoljan ambijent za poslovanje i slobodan protok kapitala i usluga te ukazati na neka zakonska rješenja koja nisu na tragu principa uspostavljenih od strane Svjetskog poštanskog saveza i direktiva Europske komisije (Direktiva 1997/67/ EC, Direktiva 2002/39/EC i Direktiva 2008/6/EC.);
- da su postupci JPO koji su predmet ove prijave kao i neka zakonska rješenja iz važećih propisa na teritoriju BiH, suprotni su pravilima propisanim Poštanskom direktivom, Novom poštanskom direktivom kao i naprijed navedenim Direktivama EU, a koji dokumenti predstavljaju temeljne akte poštanske politike Europske unije (EU);

- da Podnositelj prijave ovom prijavom želi pokrenuti postupak pred Konkurencijskim vijećem protiv tri JPO i to: JP „BH Pošta" d.o.o. Sarajevo, Pošte Srpske" a.d. Banja Luka (povezani subjekt „Preduzeće za poštanski saobraćaj Republike Srpske" a.d. Banja Luka) i JP „Hrvatska pošta" d.o.o. Mostar;
- da su pobrojani JPO 2016. godine zaključili sporazum/ugovor o obavljanju poštanske usluge, kolokvijalno nazvana, „brza pošta" kojim su prema mišljenju Podnositelja prijave zaključili sporazum: koji je zabranjen u smislu članka 4. stavak (1) točka a) i d) Zakona o konkurenciji;
- da su pored toga, zaključivanjem ovog sporazuma JPO izvršili zlouporabu vladajućeg položaja u smislu članka 10. stavak (2) točka a) i c) Zakona o konkurenciji kao i članka 9. tačke a), b), c) i g) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja.
- da također, smatraju da su prijavljeni JPO izvršili i (zabranjenu) koncentraciju u smislu članka 13. u svezi sa člankom 12. stavak (1) točka c) Zakona o konkurenciji;
- da je člankom 1. točka 4. Ustava Bosne i Hercegovine koji se odnosi na kretanje roba, usluga, kapitala i osoba propisano da postoji sloboda kretanja širom Bosne i Hercegovine, te da Bosna i Hercegovina i entiteti neće ometati punu slobodu kretanja, osoba, roba, usluga i kapitala širom Bosne i Hercegovine. Nijedan entitet neće provoditi bilo kakvu kontrolu na granici između entiteta;
- da ova odredba Ustava ne razrađuje detaljno pitanje ponašanja gospodarskih subjekata na teritoriju entiteta i države ali daje opći okvir za obvezu poštivanja protoka usluga i nameće obvezu zakonodavnim tijelima da trebaju donijeti propise kojima će stvoriti zakonski okvir za spriječavanje postupanja suprotno ovoj ustavnoj odredbi;
- da iz sadržaja odredbe članka 2. Zakona o konkurenciji se može zaključiti da se ovaj zakon primjenjuje i na JPO koji se bave i djelatnošću kurirskih usluga odnosno na „BH Pošta" „Pošte Srpske i „Hrvatska pošta";
- da iz sadržaja odredbe članka 3. Zakona, u svezi sa zakonski utvrđenim teritorijalnim nadležnostima pomenuta tri JPO, jasno je da se relevantnim tržištem smatra teritorij Bosne i Hercegovine;
- da iz sadržaja odredbe članka 4. Zakona je vidljivo da su zabranjeni sporazumi/ugovori koji za (cilj) posljedicu imaju, između ostalog, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije i to na način da se primjenjuju različiti uvjeti za istovjetne transakcije u odnosu na druga gospodarska društva na tržištu dovodeći ih u neravnotežan položaj u odnosu na pomenute javne operatere , te su takvi ugovori ex lege ništavi;
- da iz sadržaja odredbe članka 9. Zakona je vidljivo da bi se na ova tri JPO mogli primijeniti principi koji se odnose na „vladajući položaj" obzirom da zajedno imaju više od 60% udjela na tržištu;
- da iz sadržaja članka 10. Zakona je vidljivo da je zabranjena zlouporaba vladajućeg položaja koja se posebno odnosi na izravno ili neizravno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena i primjenu različitih uvjeta za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnotežan i nepovoljan konkurencijski položaj;
- da iz sadržaja članka 12. Zakona je vidljivo da se koncentracijom smatra i zajedničko ulaganje na dugoročnoj osnovi, dva ili više neovisnih gospodarskih subjekata, koji djeluju kao neovisni gospodarski subjekt. Ulaganjem se u konkretnom slučaju nužno

ne mora smatrati novčano ulaganje ili ulaganje drugih prava obzirom da zaključeni sporazum/ugovor između tri navedena JPO predstavlja osnovu ne temelju koje se vrši ulaganja spostvenih kapaciteta svakog od JPO pojedinačno a u cilju realizacije zajedničkog cilja vršenja poštanske usluge „kurirska usluga“ na cijelom teritoriju BiH pod značajno drugačijim, povoljnijim, uvjetima u odnosu na privatne poštanske operatere;

- da iz sadržaja članka 13. Zakona je vidljivo da su zabranjene koncentracije gospodarskih subjekata koje kao rezultat imaju značajno narušavanje učinkovite tržišne konkurencije, na cijelom tržištu Bosne i Hercegovine ili na njenom značajnijem dijelu, a osobito kojima se stvara novi ili jača postojeći vladajući položaj;
- da iz sadržaja članka 14. Zakona je vidljivo da su JPO bili dužni prijaviti ovakav oblik koncentracije ukoliko je njihov ukupni godišnji prihod ostvaren prodajom roba i /ili usluga na svjetskom tržištu 100.000.000 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji i ukoliko ukupni godišnji prihod svakog od njih ostvaren prodajom roba i /ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihov zajednički udjel na mjerodavnom tržištu veće od 40%;
- da iz sadržaja članka 21. Zakona je vidljivo da je Konkurencijsko vijeće tijelo koje će osigurati dosljednu primjenu ovog zakona na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine i ima isključivu mjerodavnost u odlučivanju o postojanju zabranjenog konkurentskog djelovanja na tržištu;
- da iz sadržaja članka 2. Zakona o poštama Bosne i Hercegovine je vidljivo da zakonodavac determinira pojedine pojmove i to :
 - "poštanske usluge" znače usluge prijenosa poštanskih pošiljaka i sve druge usluge koje su navedene u nomenklaturi poštanskih usluga
 - "poštanske pošiljke" znače sve pošiljke koje primi na prijenos i za koje odgovara operater poštanskog saobraćaja
 - "pismonosna pošiljka" znači svaku poštansku pošiljku koja sadrži neko saopćenje u pisanoj formi, na svakoj vrsti fizičkog medija, koju treba dostaviti naznačenom primatelju. Računi za režije, drugi računi, finansijski i drugi izvještaji smatraju se pismonosnim pošiljkama
 - "univerzalne poštanske usluge" znače sve one poštanske usluge koje, sukladno s ovim zakonom i drugim poštanskim propisima, moraju biti dostupne na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine;
 - "rezervirane poštanske usluge" znače one vrste univerzalnih poštanskih usluga koje može pružati samo javni poštanski operater
 - "nerezervirane poštanske usluge" znače pojedine vrste univerzalnih poštanskih usluga koje, osim javnih, mogu vršiti i drugi operateri poštanskog prometa
 - "operateri poštanskog prometa" znače sve subjekte koji su registrirani za obavljanje djelatnosti iz oblasti poštanskog prometa
 - "javni poštanski operater" znači poduzeće koje je u većinskom državnom vlasništvu, i koje je u trenutku donošenja ovog zakona već registrirano za pružanje rezerviranih i nerezerviranih poštanskih usluga
 - "poštanski operater" znači organizaciju koja je, sukladno s ovim zakonom, ovlaštena za pružanje nerezerviranih poštanskih usluga

- "kurirske usluge" znače poštanske usluge s dodatnom vrijednošću, koje davatelj poštanskih usluga obavlja na temelju posebnog zahtjeva pošiljatelja, a podrazumijevaju preuzimanje pismonosne pošiljke na adresi pošiljatelja, te izravan prijenos i uručenje na adresi primatelja;
- da iz sadržaja članka 3. Zakona o poštama BiH je vidljivo da zakonodavac propisuje principe poštanske politike kojih se moraju pridržavati svi subjekti koji pružaju poštanske usluge pa tako međusobna suradnja JPO ne smije da bude monopolistički orijentirana i mora da se zasniva na čistim ekonomskim odnosima u interesu svih građana Bosne i Hercegovine, te da zastupljenost poštanskih operatera koji djeluju na području Bosne i Hercegovine u slobodnim međunarodnim asocijacijama ne smije se na bilo koji način ograničavati, a njihovo djelovanje ne smije da bude na štetu i protiv interesa ostalih poštanskih operatera;
- da iz sadržaja članka 5. Zakona o poštama BiH je vidljivo da univerzalne poštanske usluge su poštanske usluge koje se obvezno organiziraju na čitavom području Bosne i Hercegovine i obuhvaćaju prijam, otpremu, prijevoz, prispjeće i uručenje (između ostalog) pismonosnih pošiljaka do 2 kg, paketskih do 31,5 kg te da te usluge mogu pružati javni poštanski operateri i drugi poštanski operateri na temelju licenci;
- da iz sadržaja članka 6. Zakona o poštama BiH je vidljivo da u okviru univerzalnih poštanskih usluga egzistiraju rezervisane poštanske usluge u unutrašnjem i međunarodnom prometu koje obuhvaćaju prijam, otpremu, prijevoz, prispjeće i uručenje (između ostalog) pismonosnih pošiljaka do 1000 gr., paketskih pošiljaka do 10 kg, kurirske usluge, ukoliko iznos tarife nije deset puta veći od obične tarife, te istom odredbom je određeno da rezervirane poštanske usluge mogu da obavljaju samo javni poštanski operateri;
- da iz sadržaja članka 8. Zakona o poštama BiH je vidljivo da zakonodavac daje mogućnost da JPO mogu da organizuju i obavljanje kurirskih usluga koje su liberalizirane i nalaze se na tržištu. Ova zakonska odredba, koja očigledno daje kurirskim uslugama liberaliziran status, je u suprotnosti sa odredbom članka 6. istog zakona koja određuje da rezervirane poštanske usluge mogu obavljati samo JPO;
- da iz sadržaja članka 12. Zakona o poštama BiH je vidljivo da operateri poštanskog prometa mogu zaključivati između sebe bilateralne i multilateralne sporazume uz suglasnost Agencije za poštanski promet ali samo na način da takvi sporazumi budu sukladni sa principima poštanske politike utvrđene Zakonom o poštama BiH;
- da Zakon o poštanskom prometu Federacije BiH i Zakon o poštanskim uslugama Republike Srpske naprijed označene pojmove te mjesto i ulogu javnih i privatnih poštanskih operatera kao i uspostavljene principe reguliraju na identičan način;
- da na temelju članka 24. Zakona o porezu na dodanu vrijednost vidljivo je da je zakonodavac oslobodio plaćanja poreza na dodanu vrijednost pružanje usluge : „javna poštanska usluga, osim telekomunikacijskih usluga.”;
- da analiza pobrojanih propisa ukazuje na stanje tržišta pružanja kurirskih usluga na kojem JPO mogu klijentu ponuditi bilo koju cijenu ove usluge, bez bilo kakvih ograničenja. Nasuprot tome, privatni poštanski operateri ne mogu nuditi cijene suprotno odredbi članka 6. Zakona o poštama BiH izuzev, ukoliko iznos tarife nije deset puta veći od obične tarife;

- da JPO su zakonom ovlašteni da bilo kakav gubitak nastao ekonomski neopravdanom cijenom odnosno neprirodno niskom cijenom za pružanje kurirskih usluga mogu nadomjestiti iz drugih prihoda ostvarenih vršenjem poštanskih usluga npr. iz rezerviranih usluga koje mogu pružati samo JPO, dok privatni poštanski operateri bilo kakav gubitak zbog navedenih razloga mogu pokriti samo iz sopstvene imovine;
- da Zakonom o PDV-u javna vlast je uslugu „Javna poštanska usluga“ oslobodio plaćanja PDV-a iako takva usluga u pojmovnom određenju citiranih propisa uopšte ne postoji. Dakle, zakonodavac je oslobodio plaćanja PDV-a nepostojeću uslugu;
- Međutim, JPO citiranu zakonsku odredbu (zlo)uporabljaju prilikom pružanja rezerviranih poštanskih usluga u dijelu kurirske usluge;
- da pojašnjenja radi, privatni poštanski operateri se mogu baviti pružanjem kurirske usluge čak i u dijelu rezervisane usluge ali samo ukoliko je iznos tarife - cijene deset puta veći od „obične tarife“. To praktično znači, imajući u vidu činjenicu da je obična tarifa zakonski određena na iznos 0,90 KM, da privatni poštanski operater može pružati kurirsku uslugu u rezervisanoj poštanskoj usluzi samo ukoliko je cijena za takvu uslugu 9,00 KM ili više.
- da JPO neobračunavanje PDV-a vrše shodno mišljenju nadležne Uprave za neizravno oporezivanje koja smatra da se oslobađanje može vršiti u situacijama kada javni poštanski operateri pružaju kurirsku uslugu iz domena rezervirane poštanske usluge odnosno da takva usluga predstavlja „javnu poštansku uslugu“ iako, kako smo već obrazložili, takva vrsta usluge uopšte zakonom nije determinirana;
- da privatni poštanski operateri nisu oslobođeni plaćanja PDV-a pa zbog toga cijenu kurirske usluge iz rezervisane zone moraju kalkulisati na način da osnovna cijena i zaračunati PDV moraju biti minimalno 9,00 KM. To praktično znači da je minimalna cijena jedne poštanske usluge iz rezervisane poštanske usluge - kurirska usluga, koju pružaju privatni poštanski operateri sačinjena iz osnovne cijene u visini od 7,69 KM i PDV-a u iznosu od 1,31 KM;
- da posljedica takve situacije je činjenica da JPO korisnicima ovih usluga uvijek i bez izuzetka može ponuditi istu uslugu za značajno nižu cijenu obzirom da ne obračunava PDV. Ilustracije radi, na svaku pošiljku ove vrste usluga javni poštanski operater pravi razliku u cijeni u svoju korist u iznosu od 1,3 KM i ne samo to, na svakom javnom pozivu za pružanje ove vrste usluge, korisnik usluge mora prihvatiti cijenu javnog poštanskog operatera jer je ista 8,99 KM a odbiti cijenu privatnog poštanskog operatera u iznosu od 9,00 KM kao skuplju, iako na takav način plaća istu uslugu u značajno većem iznosu;
- da privatni poštanski operater prilikom vršenja kurirske usluge iz rezervirane poštanske usluge ispostavlja fakturu kojom navodi osnovnu cijenu od 7,69 KM i iznos PDV-a u visini od 1,31 KM. Korisnik usluge u toj situaciju plaća stvarnu cijenu od 7,69 KM obzirom da ulazni PDV na fakturi privatnog poštanskog operatera koristi kao odbitni PDV. Sasvim suprotno tome, kada JPO ispostavi fakturu za istu vrstu usluge, takva faktura ne sadrži PDV pa korisnik usluge plaća za istu uslugu stvarnu cijenu u visini od 8,99 KM i nema pravo odbitka ulaznog PDV-a, ukoliko je obveznik PDV-a, jer isti nije iskazan na fakturi;
- da opisana situacija stvara potpuno nelojalnu konkurenciju i neravnopravnost na tržištu gospodarskih subjekata koji pružaju kurirske usluge, s jedne strane, ali, isto

tako dovodi u nepovoljan položaj i korisnike usluga, s druge strane jer plaćaju za istu uslugu neopravdano veću cijenu;

- da citrana odredba članka 4. Zakona o konkurenciji u mjerodavnom dijelu određuje da su zabranjeni sporazumi/ugovori ili njihove pojedine odredbe kojima se sprječava, ograničava ili narušava tržišna konkurencija a koji se odnose na, između ostalog, na izravno ili neizravno utvrđivanje bilo kojih trgovinskih uslova i primjenu različitih uvjeta za identične transakcije s drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u neravnopravan položaj u odnosu na konkurenciju;
- da udruživanjem radi obavljanja djelatnosti „kurirske usluge“ na način da su zaključili pomenuti sporazum, JPO stvaraju trgovinske uvjete na teritoriju cijele BiH koji su drastično različiti od uvjeta po kojima posluju privatni poštanski operateri, a da za takvo postupanje ne postoji razumno obrazloženje;
- da privatni poštanski operateri su neopravdano dovedeni u potpuno različitu situaciju u odnosu na JPO jer su u potpuno neravnopravnom položaju prilikom nuđenja kurirskih usluga u odnosu na JPO;
- da s druge strane sporazum/ugovor koji su JPO zaključili kreirao je situaciju na način da JPO, suprotno dosadašnjim ograničenjima dostavljanja pošiljki do određenih „teritorijalnih granica“ sada ukidaju te granice i stvaraju apsolutno slobodan prostor za njihovu djelatnost na razini cijele BiH. Principijelno, u uređenom sustavu, ovakav poslovni potez bio bi za pohvalu i podršku. Međutim, u ustavnom i zakonskom okviru koji je na snazi u BiH i entitetima, te u nepovoljnom položaju privatnih poštanskih operatera u odnosu na regulirane cijene rezervisanih poštanskih usluga („usluge brze pošte“), ovakav sporazum JPO pravi još veću neravnopravnost i dovodi u još nepovoljniji položaj privatni sektor koji poreskim davanjima financira institucije koje su vlasnici JPO;
- da sada JPO animiraju korisnike usluga da su oni lideri u pružanju ovih usluga zbog organizacijsko tehničkih uspostavljenih odnosa a pri tome, neosnovano koriste povlastice koje su im uspostavljene propisima koji ograničavaju privatni sektor;
- da JPO koji su predmet ove prijave imaju više od 60% udjela na tržištu BiH pa se u smislu članka 9. stav (3) Zakona o konkurenciji smatra da imaju vladajući položaj na tržištu BiH;
- da u svezi sa odredbom članka 10. stavak (1) i (2) točka a) i c) Zakona o konkurenciji pomenuti JPO vrše zlouporabu vladajućeg položaja jer na opisani način, udruživanjem putem sporazuma/ugovora i neobračunavanjem PDV-a nameću klijentima - korisnicima usluga nelojalne kupovne cijene usluge u odnosu na cijene koje mogu ponuditi privatni poštanski operateri u smislu članka 6. Zakona o poštama BiH. Nadalje, takvi postupci dovode do različitih uvjeta za isti posao čime su privatni poštanski operateri dovedeni u neravnopravan i nekonkurentan položaj.
- da nije bez utjecaja istaći da posljedica ovakvog stanja nije samo štetna po privatne poštanske operatere nego je štetna i za korisnike usluga jer plaćaju za istu uslugu neopravdano veću cijenu;
- da su već objasnili da JPO ovu uslugu mogu nuditi po cijeni od 8,99 KM (u kojoj nije sadržan PDV) pa se i ne navodi na fakturi pa tako korisnici usluga koji su obveznici PDV-a ne mogu koristiti bilo kakav ulazni PDV kao odbitni;

- da s druge strane, kada privatni poštanski operater nudi istu uslugu sukladno sa cijenom ograničenom člankom 6. Zakona o poštama, ta cijena je 9,00 KM u kojoj je osnovna cijena 7,69 KM (dakle jeftinija za 1,30 KM od cijene JPO) i PDV-a u iznosu od 1,31 KM (koji korisnik usluge može vratiti od javne vlasti koristeći ulazni PDV na fakturi kao odbitni);
- da Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju koji je Bosna i Hercegovina potpisala i prihvatila, u Poglavlju VI „Usklađivanje zakona, provedba zakona i pravila tržišne konkurencije“, odredbom članka 70. je definirano da su se Bosna i Hercegovina, i sve njene institucije vlasti obvezale da će "osigurati postepeno usklađivanje svojih postojećih zakona i budućeg zakonodavstva s pravnom stečevinom Zajednice", što se prije svega, sukladno sa Sporazumom, odnosi na temeljne elemente pravne stečevine. To praktično znači da su sva nadležna tijela, pa i nadležno Ministarstvo, u provođenju svojih zakonom dodijeljenih nadležnosti dužna u regulativu uključiti temeljna načela zaštite tržišne konkurencije, što svakako znači izbjegavanje donošenja akata (propisa i saglasnosti) kojima bi se subjekti na tržištu dovodili u neravnotežan položaj;
- da pomenuta poštanska direktiva 2002/39/EC Europskog parlamenta i Vijeća Europe o tretmanu ekspresnih usluga, je utvrdila kao temeljni princip, da kurirske usluge trebaju biti liberalizirane i odvojene od ostalih poštanskih usluga, odnosno mora da postoji značajna razlika između rezerviranih poštanskih usluga koje obavljaju JPO i kurirskih usluga, koje mogu vršiti i drugi pružatelji poštanskih usluga (privatni gospodarski subjekti). Navedena regulativa podrazumijeva da ekspresne (kurirske) usluge ne mogu biti unutar rezerviranih usluga, niti univerzalnih usluga.
- da ističu činjenicu da su predmetni JPO zajedno sa JPO iz Srbije i Crne Gore u travnju 2018. godine zaključili Sporazum o razmjeni otkupnih PostPak poštanskih pošiljaka i radi se o djelatnosti koja uključuje i kurirske usluge koje su predmet ove prijave;
- da ova činjenica zaključivanja sporazuma dodatno potkrepljuje navode prijave u svezi stvaranja vladajućeg položaja JPO iz BiH ali sada i na proširenom prostoru sa JPO iz susjednih zemalja ali na štetu privatnih poštanskih operatera iz BiH. Nije bez utjecaja istaći da je pitanje obračuna PDV-a u tim zemljama odnosno u zemljama u okruženju regulirano sasvim drugačije što dodatno stvara nekonkurentan položaj privatnih poštanskih operatera iz BiH;
- da obzirom da se zahtjev za pokretanje postupka odnosi na javne poštanske operatere, Podnositelj zahtjeva kao konkurente na mjerodavnom tržištu pružanja poštanskih usluga označava javne poštanske operatere i to: „BH Pošta“ „Pošte Srpske i „Hrvatska pošta“;
- da je prema dostupnim statističkim podacima Agencije za poštanski promet BiH finansijska vrijednost tržišta na teritoriju BiH iznosila :
 - za 2015. godinu 121.481.151 KM od čega je udjel JPO bio 107.948.139 KM ili 88,9 % a svi ostali privatni poštanski operateri su imali udjel 13.533.012 KM ili 11,1%;
 - za 2016. godinu 125.603.489 KM od čega je udio JPO bio 110.775.001 KM ili 88,2 % a svi ostali privatni poštanski operateri su imali udjel 14.828.488 KM ili 11,8%;

- za 2017. godinu 127.556.133 KM od čega je udjel JPO 110.598.449 KM ili 86,7 % a svi ostali privatni poštanski operateri su imali udjel 16.957.684 KM ili 13,3%;
- da prema istim izvorima tržišni udjel Podnositelja zahtjeva (četiri člana udruženja) je 80 % od udjela svih privatnih poštanskih operatera na teritoriju BiH i to :
 - za 2015. godinu udjel Podnositelja zahtjeva je iznosio 10.826.409 KM (ukupni udio privatnih poštanskih operatera u 2015. godini na tržištu BiH je iznosio 13.533.012 KM);
 - za 2016. godinu udjel Podnositelja zahtjeva je iznosio 11.862.790 KM (ukupni udio privatnih poštanskih operatera u 2016. godini na tržištu BiH je iznosio 14.828.488 KM);
 - za 2017. godinu udjel Podnositelja zahtjeva je iznosio 13.566.147 KM (ukupni udio privatnih poštanskih operatera u 2016. godini na tržištu BiH je iznosio 16.957.684 KM);
- da Podnositelj zahtjeva ne posjeduje sporazum/ugovor iz 2016. godine koji je zaključen između označenih JPO, te predlažu da Konkurencijsko vijeće u okviru svojih ovlasti zatraži dostavljanje istog od JPO ;
- da podneseni zahtjev se odnosi na utvrđivanje navedenih zlouporaba po pitanju svih kurirskih usluga a ne samo kurirskih usluga iz rezervirane poštanske usluge ;
- da Podnositelj zahtjeva kao teritoriju pružanja usluge označava cijelo područje Bosne i Hercegovine.

Podnositelj zahtjeva predlaže da Konkurencijsko vijeće pokrene odgovarajući postupak, te zatraži od JPO dostavljanje mjerodavne dokumentacije u svezi sa navodima ovog zahtjeva, održi javnu raspravu te na bazi provedenih dokaza i utvrđenih činjenica donese odluku kojom će utvrditi povrede Zakona o konkurenciji i smislu označenom ovom prijavom.

Analizirajući Zahtjev i dokumentaciju koju je Podnositelj zahtjeva dostavio uz isti, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka utvrditi postojanje povreda Zakona na koje Podnositelj zahtjeva ukazuje, te je na 41. sjednici održanoj dana 05.12.2018. godine, sukladno sa člankom 32. stavak (1) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj: UP-03-26-3-040-6/18 (u daljnjem tekstu: Zaključak).

Konkurencijsko vijeće je, sukladno sa člankom 33. stavak (1) Zakona o konkurenciji, dostavilo dana 06.12.2018. godine, Zaključak i Zahtjev za očitovanje protivnim stranama u postupku, gospodarskom subjektu BH Pošte (akt broj: UP-03-26-3-040-12/18), gospodarskom subjektu RS Pošte (akt broj: UP-03-26-3-040-11/18) i gospodarskom subjektu HP Mostar (akt broj: UP-03-26-3-040-13/18).

Podnositelju zahtjeva Zaključak je dostavljen aktom broj: UP-03-26-3-040-10/18 od dana 06.12.2018. godine.

Konkurencijsko vijeće je dana 21.12.2018. godine putem fax-a, zaprimilo pod brojem: UP-03-26-3-040-16/18, zahtjev HP Mostar broj: 10-1-10550-2/18 od dana 21.12.2018. godine za

produljenje roka za dostavljanje odgovora po Zaključku, sukladno sa odredbama članka 33. stavak (4) Zakona, te je Konkurencijsko vijeće cijenivši naprijed navedeni Zahtjev opravdanim, odobrilo dodatni rok za dostavu odgovora aktom broj: UP-03-26-3-040-21/18 dana 27.12.2018. godine.

HP Mostar su dana 14.01.2019. godine dostavile odgovor na Zaključak zaprimljen pod brojem: UP-03-26-3-040-24/18 u kojem se bitno navodi sljedeće:

- da imajući u vidu navode Zahtjeva, a sukladno sa važećim zakonskim propisima ističu da postupanjem javnih poštanskih operatera (u daljnjem tekstu: JPO) nije zaključen bilo kakav zabranjeni sporazum prema članku 4. stavak 1. tačka a) i d) Zakona, da ne postoji zlouporaba vladajućeg položaja prema članku 10. stavak 2. tačka a) i c) Zakona, a niti su povrijeđene odredbe članka 9. točke a., b., c. i g. Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja, prema bilo kojem pravnom subjektu u BiH, pa ni u odnosu na Udruženje, odnosno u odnosu na njegove članove, i to: „In Time“ d.o.o. Sarajevo, „Euro-Express“ d.o.o. Banja Luka, „A2B Express Delivery“ d.o.o. Sarajevo i „Express One“ d.o.o. Sarajevo;
- da prvenstveno položaj sudionika na tržištu poštanskih usluga u Bosni i Hercegovini, JPO i drugih davatelja poštanskih usluga, mora se posmatrati u svjetlu Zakona o poštama BiH, kroz vrste poštanskih usluga koje davatelji tih usluga pružaju;
- da polazeći od zakonskog stajališta da vladajući položaj nije zabranjen, osim posebne odgovornosti gospodarskog subjekta na tržištu, cijeneći da je smisao nacionalnog pravnog okvira i pravnog okvira EU, da se gospodarski subjekt koji ima vladajući položaj ne dovodi u povoljniji položaj, već da se stvore jednaki uvjeti za sve sudionike na tržištu, potrebno je ukazati na specifičnosti poštanskih usluga i specifičnosti davatelja istih ovisno od vrste, a poglavito s gledišta univerzalne i rezervirane poštanske usluge kako to definira Zakon o poštama Bosne i Hercegovine.
- da su odredbama čl. 2. Zakona o poštama BiH, dane definicije ključnih pojmova kako slijedi:
 - a) "poštanske usluge" znače usluge prijenosa poštanskih pošiljaka i sve druge usluge koje su navedene u nomenklaturi poštanskih usluga;
 - b) "poštanske pošiljke" znače sve pošiljke koje primi na prijenos i za koje odgovara operater poštanskog saobraćaja;
 - c) "pismo nosna pošiljka" znači svaku poštansku pošiljku koja sadrži neko saopćenje u pisanoj formi, na svakoj vrsti fizičkog medija, koju treba dostaviti naznačenom primatelju. Računi za režije, drugi računi, finansijska i druga izvješća smatraju se pismo nosnim pošiljkama;
 - d) "pošiljatelj" znači svaku fizičku ili pravnu osobu koja je dala ili u čije ime je poštanska pošiljka dana na prijenos operateru poštanskog prometa;
 - e) "univerzalne poštanske usluge" znače sve one poštanske usluge koje, sukladno s ovim zakonom i drugim poštanskim propisima, moraju biti dostupne na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine;

- f) "rezervirane poštanske usluge" znače one vrste univerzalnih poštanskih usluga koje može pružati samo javni poštanski operater;
- g) "nerezervirane poštanske usluge" znače pojedine vrste univerzalnih poštanskih usluga koje, osim javnih, mogu vršiti i drugi operateri poštanskog prometa;
- h) "operateri poštanskog prometa" znače sve subjekte koji su registrirani za obavljanje djelatnosti iz oblasti poštanskog prometa;
- i) "javni poštanski operater" znači poduzeće koje je u većinskom državnom vlasništvu, i koje je u trenutku donošenja ovog zakona već registrirano za pružanje rezerviranih i nerezerviranih poštanskih usluga;
- j) "poštanski operater" znači organizaciju koja je, sukladno ovim zakonom, ovlaštena za pružanje nerezerviranih poštanskih usluga;
- m) "ostale usluge" znače dopunske i ostale poštanske usluge koje zahtijeva pošiljatelj ili primatelj;
- r) "kurirske usluge" znače poštanske usluge s dodatnom vrijednošću, koje davatelj poštanskih usluga obavlja na temelju posebnog zahtjeva pošiljatelju, a podrazumijevaju preuzimanje pismonosne pošiljke na adresi pošiljatelja, te izravan prijenos i uručenje na adresi primatelja;

- da iz naprijed navedenih zakonskih odredaba, koje definiraju usluge i davatelja usluga, može se zaključiti da su JPO, javna poduzeća u većinskom državnom vlasništvu, kojima ovlaštenje za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga daje sam Zakon o poštama zbog javnog interesa, a regulator Agencija za poštanski promet (u daljnjem tekstu: Agencija ili APP) samo autorizira tu ovlast, dok su poštanski operateri, organizacije koje se bave pružanjem nerezerviranih poštanskih usluga i koji za to moraju ishoditi posebnu licencu od regulatornog tijela;
- da je interes države da osigura dostupnost univerzalne poštanske usluge svom stanovništvu bez obzira na zemljopisni položaj (lokaciju) po jedinstvenoj i pristupačnoj cijeni. Univerzalne poštanske usluge su usluge koje karakterizuje obvezna dostupnost na cijelom teritoriju BiH, pod jednakim uvjetima za sve korisnike, tzv „univerzalnost“, bez obzira na ekonomsku isplativost te vrste usluge kako bi država zaštitila svoje interese i učinila pošiljke, sudska pisma, račune komunalnih poduzeća, elektre, telekoma, penzije i druga pismena dostupnima svim građanima;
- da drugim riječima, ove poštanske usluge se moraju obavljati i pošiljke (pošta) dostavljati i u najzabačenije krajeve na cijelom teritoriju BiH, što rezultuje višestruko većim troškovima od cijene same poštanske usluge, a koju cijenu osnovnog pisma definira država, zbog javnog interesa. Poznati su i postoje različiti modeli financiranja troška univerzalne usluge. Budući da u BiH poštanske usluge nisu liberalizirane, trošak financiranja univerzalne usluge se radi po modelu rezerviranog područja kako je to bilo uobičajeno i u zemljama EU prije liberalizacije. Sastavni dio univerzalnih poštanskih usluga su rezervirane poštanske usluge, a koje isključivo pružaju javni poštanski operateri. Prema tome, sve rezervirane poštanske usluge su po zakonu one poštanske usluge koje isključivo u BiH mogu obavljati spomenuta tri JPO;

- da odredbama članka 6. st. (1) točka g) Zakona o poštama također je propisano da se rezerviranim uslugama smatraju, kurirske usluge, ukoliko iznos tarife nije deset puta veći od obične tarife;
- da iz takve zakonske definicije kurirskih usluga, nedvojbeno proizlazi da je pružanje kurirskih usluga po cijeni koja nije deset puta veća od obične tarife, u isključivom djelokrugu JPO;
- da se ovdje radi o tome dovoljno je navesti i stajalište Agencije i Federalne Uprave za inspekcijske poslove koja postupajući po prijavama HP Mostar protiv privatnih poštanskih operatera (uključujući i članice Udruženja) sukladno sa važećim zakonom, poduzima zakonom propisane mjere, zbog kršenja odredaba Zakona u pogledu rezervirane poštanske usluge;
- da je HP Mostar prijavio Agenciji i Federalnoj Upravi za inspekcijske poslove 69 kršenja propisa o rezerviranim poštanskim uslugama Zakona o poštama BiH od strane privatnih poštanskih operatera, koji obavljajući kurirske usluge ulaze u segment rezervirane usluge, te na temelju navedenih prijava su izrečene i prekršajne kazne prijavljenim operaterima;
- da iz navedenog se jasno da zaključiti da su JPO u Bosni i Hercegovini jedini javni poštanski operateri i imaju ovlasti po samom Zakonu dano i od Agencije autorizirano za pružanje usluga utvrđenih odredbama čl. 5., 6., 7. i 8. Zakona o poštama Bosne i Hercegovine, odnosno isti onda kada pružaju rezervirane poštanske usluge;
- da i kada JPO pružaju kurirske usluge po cijeni koja je do deset puta veća od obične tarife, oni pružaju rezerviranu poštansku uslugu iz članka 6. st. 1. točka g. Zakona o poštama BiH, pa je njihov položaj u tom segmentu usluga specifičan, na način da iako se može tretirati kao sudionik na tržištu poštanskih usluga koji ima vladajući položaj kod pružanja te vrste usluga, kao posljedica Zakona, javni poštanski operateri niti su, a niti mogu biti konkurentni ostalim poštanskim operaterima jer ostali poštanski operateri ne mogu pružati rezervirane poštanske usluge.
- da s prednjim u svezi, iako je donekle razumljivo stajalište Podnositelja zahtjeva, kojim se u više navrata izražava nezadovoljstvo postojećim zakonskim rješenjima, to se prije svega mora uzeti u obzir i činjenica da je zakonski okvir obuhvatio šire društvene interese, prije svega interese države i korisnika usluga, kada je za rezervirane poštanske usluge odredio isključivo javne poštanske operatere. Tu se posebno treba imati na umu univerzalnost poštanskih usluga, kao i načela poštanske politike, propisana odredbama čl. 3. st. 1. Zakona o poštama BiH, između kojih se propisuje pod točkom a), da poštanske usluge moraju biti dostupne svim građanima Bosne i Hercegovine, pod jednakim uvjetima, bez bilo kakve diskriminacije, pod točkom i), da su cijene rezerviranih poštanskih usluga pod državnom kontrolom, a ukoliko se ovakvim cijenama ne osigurava pokriće stvarnih troškova i razvojne potrebe poštanskog sustava, država i entiteti osiguravaju subvencije JPO;

- da smisao same rezervirane usluge je da se javnim poštanskim operaterima osiguraju sredstva za pokriće troškova obavljanja univerzalne poštanske usluge, zbog čega rezerviranu uslugu ne može obavljati niti jedan drugi poštanski operater. Privatni poštanski operateri, uključujući i članove Udruženja uopće nemaju licencu za obavljanje bilo koje druge poštanske usluge osim kurirskih usluga, te valja napomenuti da privatni poštanski operateri, čak ni one usluge za koje imaju licencu ne moraju pružati (nemaju tu obvezu univerzalnosti) na cijelom teritoriju BiH pod jednakim u korisnicima;
- da iako Podnositelji prijedloga navode, kada nalaze da je zakonski okvir nepovoljan za ostale poštanske operatere i u suprotnosti sa direktivama Europske Komisije, treba imati u vidu i da je samim Europskim direktivama koje se u EU primjenjuju izravno, za sve članice bio predviđen i rok odgode do potpune liberalizacije tržišta, tako da je od donošenja direktiva do njihove primjene i u EU proteklo 20 godina;
- da s tim u svezi treba napomenuti da je u preambuli (17) Direktive 97/67/EC Europskog parlamenta i Vijeća navedeno za kriterij cijene peterostruki iznos osnovne tarife, s napomenom da se radilo o prvoj direktivi kojom je bila predviđena rezervacija usluga u EU, te da je ista ukinuta, te da će se osigurati bolje razlikovanje rezerviranih usluga i express usluga koje su liberalizirane, a u preambuli (18) da je temelja razlika između express usluge i univerzalnih poštanskih usluga u dodatnoj vrijednosti, a da se kao najdjelotvorniji način utvrđivanja dodatne uočene vrijednosti (u bilo kom obliku) pružene express uslugom i uočene od strane korisnika, razmotri dodatna cijena koju su korisnici spremni platiti, ne dovodeći u pitanje ograničene cijene za rezervisana područja koja se moraju poštovati;
- da je jasno da Zakon o poštama BiH iz 2005.g. nije usklađen s EU direktivama. Sama liberalizacija poštanskih usluga u EU na koju se poziva Podnositelj zahtjeva je provedena i u EU sukladno sa direktivama kroz skoro 20 godina, postepeno i bez ugrožavanja univerzalne poštanske usluge;
- da bez obzira na navedeno, Zakonom o poštama BiH, jasno je utvrđeno da su kurirske usluge u određenom cjenovnom razredu rezervirane i da ih kao takve mogu pružati samo javni poštanski operateri, pa se sve primjedbe Podnositelja koje se odnose na pravnu regulativu i (ne)usuglašenost domaćih propisa sa europskim standardima, ne može cijeliti kao opravdan razlog za udovoljenje zahtjevu.
- da iako se Vijeće sukladno sa zakonskim ovlastima može pozivati na sudsku praksu Europskog suda pravde i odluke Europske Komisije, Vijeće ne može izaći izvan zakonskih okvira države BiH i izvan svoje zakonske nadležnosti, na način da preispituje pozitivno-pravni zakonski okvir, pa samim tim ni opravdanost zakonskih rješenja Zakona o poštama, poglavito imajući u vidu trenutnu razvijenost tržišta i ekonomske uvjete poslovanja u BiH i u EU, niti u bilo kojem smislu treba preuzeti ulogu zakonodavca. Stoga smatraju bespotrebnim dalje obrazlaganje i argumentiranje u svezi navoda Podnositelja koji se tiču sadržaja važećih zakona;

- da članak 12. Zakona o poštama BiH propisuje da: "(1) Svaki operater poštanskog prometa je obavezan da prijenos poštanskih pošiljaka koje primi od bilo kog drugog operatera poštanskog prometa na području Bosne i Hercegovine tretira na potpuno jednak način, kao i prijenos poštanskih pošiljaka koje mu je povjerilo bilo koja fizička ili pravna osoba u Bosni i Hercegovini";
- da polazeći od odredbi čl. 12. Zakona o poštama BiH i čl. 28. st. 11. Općih uvjeta za obavljanje poštanskih usluga, tri JPO dogovorila su tehnološki okvir za realizaciju usluge brze pošte kao segmenta univerzalne poštanske usluge i u tom smislu sklopljen je *Sporazum o prijenosu pošiljaka brze pošte između javnih poštanskih operatera*, (broj BH Pošte: 01-13.60-246/16 od 22.07.2016.godine; broj Pošte Srpske: 1-2200/16 od 26.07.2016 godine i broj Hrvatske pošte: D- 01-4795/16 od 15.07.2016.godine) u cilju reguliranja tehničko-tehnoloških procesa primitaka, prijenosa, razmjene i uručenja pošiljki, kao i rokove pružanja poštanske usluge na međuoperatorskoj razini na području cijele BiH;
- da u konkretnom slučaju iako se radi o klasičnom tehnološkom okviru, uputi, nespretno je upotrijebljen izraz „sporazum“. Sastavni dio „Sporazuma“ čine Prilog 1. Popis lokacija sa rokom uručenja i Prilog 2. Točke razmjene i vremena razmjene zaključaka brze pošte između javnih poštanskih operatera. Napominjemo da je u tijeku dopuna navedenog sporazuma po pitanju tehnoloških dorada procesa rada i postupanja, pa će se shodno naprijed navedenom izmijeniti i naziv na način da će se isti ubuduće i zvati: „Naputak odnosno Tehnološke procedure postupanja s pošiljkama brze pošte“, a kako bi se otklonile sve nedoumice po pitanju prirode ovog dokumenta.
- da Sporazumom nisu nastale nove cijene usluge brze pošte, već je omogućena dostava pošiljaka u okviru posebne usluge brze pošte, s logom brze pošte, na teritoriju cijele BiH. Strane sporazuma, usluge koje pružaju jedna drugoj plaćaju, a isto nije od utjecaja na cijenu usluge koju određuje operater za slanje pošiljke. JPO su radi obavljanja ove usluge i radi osiguranja univerzalnosti poštanske usluge u ovom segmentu, morali potpisati „sporazum“ — tehnološki okvir, kako bi mogli osigurati dostupnost ove vrste usluge na cijelom teritoriju BiH i pod jednakim uvjetima za sve građane. Sam „sporazum“ predstavlja tehnički okvir kako izvršiti zakonom nametnutu obvezu univerzalnosti ove vrste poštanske usluge;
- da obzirom da je Podnositelj, predmetni Sporazum označio kao zabranjen sporazum iz čl. 4. st. 1. t. a) i d) Zakona, i da je njime izvršena zlouporeba vladajućeg položaja u smislu čl. 10. st. 2. točka a) i c) Zakona, te povrede čl. 9. t. a., b., c. i g. Odluke, nužno je ukazati na temeljne činjenice koje ukazuju na neopravdanosti zahtjeva i stajališta Podnosioca prijedloga.
- da radi boljeg razumijevanja potrebno je imati u vidu i zakonske definicije koje se odnose na EMS — usluge brze pošte i kurirske usluge, sadržane u Općim uvjetima za obavljanje poštanskih usluga, obvezujućim i za JPO i za ostale poštanske operatere, a kako slijedi:
 - člankom 26. Općih uvjeta - Posebne poštanske usluge, propisano je,

„1) Posebne poštanske usluge su usluge koje zahtijeva pošiljatelj prilikom predaje pošiljke. Izborom posebne usluge pošiljatelj zahtijeva poseban postupak i uvjete vezane za prijem, otpremu, prijevoz, prispjeko i uručenje poštanskih pošiljki.

2) Kao posebne poštanske usluge u smislu st. 1) ovog člana pošiljatelj može izabrati da mu se pošiljka prenese kao:

pošiljka s potvrđenim uručenjem,

pošiljka brze pošte (EMS),

žurna pošiljka,

vrlo žuran paket,

pošiljka sa povratnicom,

otkupna pošiljka.

- člankom 28. - Pošiljke brze pošte - EMS, definira se kao:

„1) Pošiljka brze pošte je poštanska usluga koja podrazumijeva preuzimanje poštanske pošiljke na temelju posebnog zahtjeva pošiljatelja (putem telefona i sl.), na adresi koju odredi pošiljatelj ili u poštanskom uredu, te uručuje na adresi primatelja. EMS pošiljka uručuje se u roku koji odredi pošiljatelj, a prema ponudi operatera poštanskog prometa,

2) EMS pošiljka iz stavka 1. ovog članka može sadržavati pisano priopćenje, robu, žive životinje i druge predmete,

3) Za EMS pošiljku se pošiljatelju daje potvrda o primitku pošiljke, a primatelju se pošiljka uručuje uz potpis, upisivanjem datuma i vremena uručenja,

4) EMS pošiljka može biti mase do 31,5 kg,

5) Najmanje dimenzije EMS pošiljke su 90x140 mm, a najveće kao za paket u unutrašnjem prometu,

6) EMS pošiljka mora na adresnoj strani imati odgovarajuću naljepnicu propisanu aktima Svjetske poštanske unije,

7) Pošiljatelj prilikom predaje EMS pošiljke može zahtijevati usluge određene ovim Općim uvjetima, te druge usluge koje dogovori sa operaterom poštanskog prometa,

8) EMS pošiljka se može predati sa ili bez označene vrijednosti u unutrašnjem poštanskom prometu, a samo bez označene vrijednosti u međunarodnom poštanskom prometu,

9) Vrijednost sadržaja EMS pošiljke mora biti označena brojkom i slovima u lijevom donjem dijelu adresne strane pošiljke. Označena vrijednost mora odgovarati stvarnoj vrijednosti ili značenju sadržaja za pošiljatelja, o čemu pošiljatelj potpisom potvrđuje izjavu na potvrdi o primitku EMS pošiljke,

10) Najveća označena vrijednost na EMS pošiljci u unutarnjem poštanskom prometu može biti do 10.000,00 KM,

11) Tehnološki postupak prenosa EMS pošiljaka operateri poštanskog prometa reguliraju posebnom uputom.“

- dok je člankom 48. Općih uvjeta — Kurirska usluga, definirana kao:

„1) Kurirske usluge su poštanske usluge sa dodatnom vrijednošću koje davatelj poštanskih usluga obavlja na temelju posebnog zahtjeva pošiljatelja a podrazumijevaju preuzimanje poštanskih pošiljaka na adresi pošiljaoca, izravan prijenos, te uručenje na adresi primatelja,

2) Pod dodatnom vrijednošću u smislu st. (1) ovog članka, podrazumijeva se, po posebnom zahtjevu pošiljatelja: ugovoreno vrijeme i mjesto preuzimanja, brzina prijenosa, elektronsko praćenje prijenosa, te uručenje u dogovorenom roku i na dogovorenoj adresi. Operater poštanskog prometa koji obavlja kurirsku uslugu mora imati mogućnost da u svakom trenutku u toku prenosa postupi po zahtjevu pošiljatelja,

3) Operateri poštanskog prometa koji obavljaju ove usluge moraju se pridržavati cjenovnih ograničenja u odnosu na rezervirane usluge koje su utvrđene Zakonom,

4) Predmetom kurirskih usluga mogu biti sve poštanske pošiljke ukoliko su ispunjeni uvjeti iz stavka 1), 2) i 3) ovog članka.

5) Operater poštanskog prometa koji obavlja kurirske usluge mora imati sačinjene Uvjete za obavljanje kurirskih usluga, usklađene sa Zakonom i ovim Općim uvjetima,

6) Kurirske usluge nalaze se na slobodnom tržištu, a operateri poštanskog prometa obvezni su ih obavljati sukladno sa Zakonom, ovim Općim uvjetima i svojim aktima,

7) Operater poštanskog prometa je obavezan pošiljatelju, izdati potvrdu o preuzimanju pošiljke i istu uručiti uz potpis primatelja;

8) Za obavljanje kurirskih usluga operater poštanskog prometa mora posjedovati ili ovlaštenje ili licencu izdanu od strane Agencije.

- da polazeći od naprijed citiranih odredbi Zakona o poštama BiH i Općih uvjeta za pružanje poštanskih usluga, daju usporedni pregled ove dvije poštanske usluge: usluga brze pošte (EMS) i kurirskih usluga;
- da članovi Udruženja, koje je podnositelj prijedloga, su registrirani i imaju licencu za pružanje kurirskih usluga u unutarnjem i međunarodnom poštanskom saobraćaju od Agencije u liberaliziranom segmentu, dakle za obavljanje dijela liberaliziranih nerezerviranih poštanskih usluga iz čl. 8. st. 3. Zakona o poštama BiH;
- da imajući u vidu naprijed navedeno, također ukazuju Vijeću da pojam „brza pošta“ nikako nije kolokvijalni naziv, a pogotovo nije sinonim za kurirske usluge;
- da pored posebnog svrstavanja EMS usluge - brze pošte, a kako je navedeno u čl. 26. st. 2. Općih uvjeta za pružanje poštanskih usluga i Svjetska poštanska konvencija u čl. 1.3. dala je definiciju usluge koja je označena kao EMS — Poštanska brza usluga za dokumente i robu (Express Mail Service), prema kojoj je “EMS pošiljka: pošiljka opisana i koja se prijevozi pod uvjetima ove Svjetske poštanske konvencije i Pravilnika i povezanim EMS instrumentima;
- da u čl. 36. - EMS i integrirana logistika Konvencije propisano je da: 1. Države članice ili ovlašteni operateri mogu se međusobno dogovoriti da sudjeluju u obavljanju sljedećih usluga, koje su opisane u Pravilniku: “EMS tj. poštanska brza usluga za dokumente i robu koja će, kada god je to moguće biti najbrža poštanska usluga u fizičkom smislu. Ova se usluga može pružati na temelju multilateralnog sporazuma o EMS standardu ili na temelju bilateralnog sporazuma; integrisana logistika, usluga koja u potpunosti odgovara logističkim zahtjevima korisnika usluga, i uključuje faze prije i poslije fizičkog prijenosa robe i dokumenata;

- da članak 36-001 EMS normira, "U odnosima između imenovanih operatora koji su se dogovorili o pružanju ove usluge, EMS ima prioritet pred svim ostalim pošiljkama. Sastoji se od: preuzimanja, otpreme i dostave pisama, dokumenata ili robe u vrlo kratkom vremenu.“;
- da dakle usluga "brza pošta" nije kolokvijalni naziv već je sustav posebne poštanske usluge, koja se kao takva može ugovoriti u dostavi pismovnih pošiljaka i paketa, a čija je osnovna karakteristika da bude najbrža poštanska usluga u fizičkom smislu. Usluga brze pošte (EMS) pruža se kao univerzalna poštanska usluga, dakle prema načelima univerzalnosti koji su iskazani kao EMS Opći uvjeti, a podrazumijevaju dostavu po utvrđenom redu dostave i do svakog korisnika;
- da prema tome, predmetni „Sporazum" između JPO zaključen je kao tehnički okvir, a s ciljem kako bi se univerzalna usluga brze pošte (EMS) mogla pružati na cijelom teritoriju BiH. Drugim riječima, između JPO je njime dogovoren jednak tretman pošiljki brze pošte, na način da ponuđeni rokovi prijenosa pošiljki brze pošte i mjesta uručjenja budu usuglašeni. Dosadašnja suradnja JPO u segmentu razmjene pošiljaka brze pošte nije bila konzistentna, na način da je prije sporazumom utvrđenih kriterija, pojedini operator pružao uslugu u roku do 12 sati, a drugi ne. Nisu bile poznate tehničko-tehnološke mogućnosti drugih operatora za uručjenje pošiljaka na određenom području pa se događalo da jedan JPO primi pošiljku za uručjenje u roku uručjenja od D+1 za područje drugog JPO na kojem nije moguće poštovati taj rok, itd. Sporazumom su usuglašeni ponuđeni rokovi, te su njime definirane pošte koje pružaju tu uslugu s rokovima uručjenja, čime je omogućen servis brze pošte pod jednakim uvjetima na cijelom teritoriju;
- da s tom činjenicom, u vezu treba dovesti i zlonamjerne i pogrešne navode Podnositelja prijave, iznesene na strani 8. Zahtjeva, a u kojem se iznose krajnje pogrešni financijski pokazatelji o udjelu na tržištu poštanskih usluga, gdje Podnositelj zahtjeva u korelaciju stavlja ukupno tržište svih poštanskih usluga, odnosno promet JPO iz osnova univerzalnih i rezerviranih poštanskih usluga, u odnosu na prihode iz osnova brze pošte ili iz osnova kurirskih usluga koji su ostvarili ostali poštanski operateri, odnosno članice Podnositelja zahtjeva. Dakle nepravilno dovodi u korelaciju ukupan prihod JPO-a sa samo jednim segmentom prihoda JPO, tj. prihodom od brze pošte;
- da kada se financijski pokazatelji promatraju pravilno, odnosno kada se posmatra samo konkurentno tržište dijela liberaliziranih poštanskih usluga, a što ne osporava ni Podnositelj zahtjeva, nesporno se može zaključiti da udjel četiri članice Podnositelja prijave (u Zahtjevu se pogrešno navodi udio Podnositelja zahtjeva), iznosi preko 80,00% tržišta u oblasti liberaliziranih kurirskih usluga, u odnosu na još 13 poštanskih operatera i tri JPO, koji u tom segmentu usluga zajedno imaju udjel na tržištu manje od 20,00%;
- da također, kada se pogleda financijska analiza pokazatelja dana od Podnositelja zahtjeva za 2015., 2016. i 2017. godinu, vidljivo je da je u navedenom vremenskom

razdoblju rastao i pojedinačni promet kao i ukupan udjel članica Podnositelja zahtjeva u ukupnom prometu na tržištu liberaliziranih kurirskih usluga;

- da na temelju tabelarnog pregleda koji daje prikaz stvarnih pokazatelja prihoda od brze pošte u odnosu na ukupan prihod HP Mostar po godinama i to ukupan prihod iz osnova svih univerzalnih i rezervisanih poštanskih usluga s udjelom tog prihoda od pružanja usluge brze pošte, gdje je i pored rasta prihoda evidentno da isti minimalno sudjeluje u ukupnom prihodu (u 2015. godini nisu imali prihoda od brze pošte, u 2016. godini prihod od brze pošte je iznosio 152.712,00 KM što predstavlja 0,60% ukupno ostvarenog prihoda, dok u 2017. godini prihod od brze pošte je iznosio 714.963,00 KM što predstavlja 2,83% ukupno ostvarenog prihoda;
- da zaključenim „Sporazumom“ o prijenosu pošiljaka brze pošte između JPO, nisu utvrđene nikakve nove, niti povoljnije cijene usluge (izravno niti neizravno). S druge strane, u smislu pokrivenosti teritorija BiH uslugom brze pošte, pružanjem univerzalne usluge brze pošte (EMS) na cijelom teritoriju BiH od strane JPO pod jednakim uvjetima, a što je jedini učinak i cilj Sporazuma, privatni operateri nisu dovedeni u neravnopravan položaj, a niti su JPO time na bilo koji način postupili protivno odredbama Zakona o konkurenciji;
- da je Sporazum operativna i tehničko-tehnološka uputa kojim je uspostavljena razmjena pismovnih i paketskih pošiljaka, na području cijele BiH, a njegova dopuštenost proizlazi i iz odredaba čl. 12. Zakona o poštama BiH kao i odredaba Svjetske poštanske konvencije. Drugim riječima, već na temelju samog Zakona o poštama, čl. 12. st.1., JPO su mogli razmjenjivati pošiljke i bez zaključenog Sporazuma, ali je isti potpisan kako bi se detaljnije usuglasila međusobna prava i obveze u pogledu posebnih usluga brze pošte, odnosno njihova jednoobraznost i teritorijalna zastupljenost;
- da Sporazum nije osnova za zajedničko ulaganje u kapacitete, kao što je navedeno u Zahtjevu, niti zajedničko ulaganje postoji kao takvo, obzirom da je princip prijenosa i uručjenja pošiljaka brze pošte isti princip koji je zakonom propisan i po kojem JPO obavljaju sve univerzalne poštanske usluge. Svaki operater prijem pošiljaka obavlja na svom području, (čl. 3.), svaki operater obavlja prevoz pošiljaka na svom području i o svom trošku (čl. 4.), primjenjuje se princip univerzalnosti dostave pošiljaka, (Prilog 1 i Prilog 2), uručjenje se vrši od strane svakog operatera na svom području prema vlastitim Općim uvjetima (čl. 5), sve pošiljke se dostavljaju s logom brze pošte (čl. 6.), svaki operater određuje iznos cijene usluge za primljenu pošiljku na svom području (čl. 8.), naknade za uručjenje pošiljke drugog operatera iznose 3,00 KM po pošiljci (čl. 9.), rokovi uručjenja su utvrđeni čl. 10. i dr. Dakle, riječ je o usluzi brze pošte na razini cijelog područja BiH, u okviru univerzalnih poštanskih usluga;
- da suradnja JPO s ciljem pružanja usluge brze pošte na području BiH u segmentu univerzalne poštanske usluge, nikako se ne može smatrati monopolističkim djelovanjem, ako imamo u vidu da privatni operateri svo vrijeme pružaju kurirsku

uslugu na području cijele BiH te da članovi Podnositelja prijedloga koji obavljaju isključivo kurirske usluge u liberaliziranom segmentu, participiraju s oko 80% ukupnog dijela prihoda u oblasti liberaliziranog dijela kurirskih usluga u BiH što njih stavlja u poziciju monopolista;

- da u svezi navoda Podnositelja zahtjeva po pitanju oslobađanja od PDV-a ističemo: u Zakonu o PDV-u u članu 24. su jasno navedene djelatnosti u javnom interesu oslobođene plaćanja PDV-a, između kojih su i "Javne poštanske usluge". U Pravilniku o primjeni Zakona o PDV-u je definiran pojam "javne poštanske usluge", pa se navodi: "Javnim poštanskim uslugama podrazumijevaju se sve usluge koje obavljaju javni poštanski operateri sukladno sa Zakonom o poštama Bosne i Hercegovine." U Zakonu o poštama BiH definiran je pojam "javnog poštanskog operatora" kao preduzeća koje je ovlašteno za pružanje rezervisanih i nerezervisanih poštanskih usluga;
- da je pravna norma jasna i nedvojbeno, slijedom toga HP Mostar nije ni tražio niti posjeduje mišljenje Uprave za neizravno oporezivanje po ovom pitanju i navedene propise primjenjuje izravno, te da niti jedna dosadašnja državna revizija u tom pogledu nije stavila bilo kakvu primjedbu;
- da u svezi navoda Podnositelja zahtjeva da su JPO i u travnju 2018. godine zaključili sporazum o razmjeni otkupnih PostPak pošiljaka, te da isto uključuje kurirske usluge, bez potrebe da se ponavlja prednje izneseno, ukazujemo da je PostPak posebna paketska usluga koja ima sve karakteristike usluge međunarodnih poštanskih paketa definirane aktima Svjetskog poštanskog saveza, pri čemu je utvrđeni rok uručenja 3 (tri) dana nakon obavljenog carinskog postupka u odredišnoj zemlji, što značajno odstupa od zahtjeva za brzinama prijenosa i dostave kod kurirske usluge, čime ova usluga nije konkurentna kurirskim uslugama koje imaju kraći rok uručenja, uglavnom jedan ili najviše dva dana. Dodatno, pošiljka PostPak može biti isključivo otkupna, odnosno namijenjena je isključivo prijenosu i uručanju pošiljki uz plaćanje samo gotovinom pri pouzecu, čime je tržišno značajno ograničena u odnosu na opću kurirsku uslugu,
- da predlažu da se nakon održavanja usmene rasprave, saslušanja stranaka i provođenja materijalnih dokaza, uključivo i dokaza pribavljenih službenim putem, donese rješenje kojim se odbija Zahtjev Udruženja poštanskih operatera.

Konkurencijsko vijeće je zaprimilo, dana 18.12.2018. godine pod brojem: UP-03-26-3-040-14/18, zahtjev BH Pošte broj: 01-7.11-18479/2-18 od dana 07.12.2018. godine, za produljenjem roka za izjašnjenje odnosno dostavu odgovora na predmetni Zaključak kao i uvid u spis, sukladno sa odredbama članka 33. stavak (4) Zakona, te je Konkurencijsko vijeće cijenivši naprijed navedeni Zahtjev opravdanim, odobrilo dodatni rok za dostavu odgovora, te odobrilo uvid u spis u smislu članka 38. Zakona, aktom broj: UP-03-26-3-040-15/18 dana 18.12.2018. godine (izvršen uvid dana 25.12.2018. godine – akt broj: UP-03-26-3-040-19/18).

BH Pošte su dana 04.01.2019. godine dostavile odgovor na Zaključak zaprimljen pod brojem: UP-03-26-3-040-22/18 u kojem se osim navoda koji su sadržani i u odgovoru HP Mostar bitno navodi sljedeće:

- da bez nužnosti daljnjeg preispitivanja samog ratia postojećeg zakonskog okvira, ukoliko shvate stavove Podnositelja prijedloga kao stavove zasnovane na vlastitim ekonomskim interesima, toliko su isti u suprotnosti sa pozitivnim zakonskim okvirom u BiH, što u više navrata i Podnositelji prijedloga navode kada nalaze da je zakonski okvir nepovoljan za ostale poštanske operatore i u suprotnosti sa direktivama Europske Komisije;
- da EMS-usluga je regulirana na temelju multilateralnih ili bilateralnih Sporazuma, te sve što nije uređeno takvim ugovorima podliježe odgovarajućim odredbama Akata Unije. Ova usluga će, gdje god je moguće, biti označena logotipom kako je prikazano nižim uzorkom, koji se sastoji od ovih elemenata: a) narančastog krila: b) slova EMS plave boje; c) tri vodoravne narančaste crte. Logotip se može dopuniti dodavanjem naziva domaće usluge. Naknade za uslugu određuje imenovani operator porijekla uzimajući u obzir troškove i zahtjeve tržišta;
- da brza pošta nije isto što i kurirska usluga, jer je kurirska usluga svaka neposredna dostava pošiljke sa adrese pošiljatelja na adresu primatelja, a brza pošta se primjenjuje na sve poštanske usluge, a za cilj ima dostavu u najkraćem mogućem vremenu na bilo kojem području;
- da prije zaključenja Sporazuma, odnosno bez uređenja ovih tehničko-tehnoloških procesa pružanja EMS usluge između JPO, nije postojala tehnička mogućnost pružanja usluge brze pošte na području cijelog teritorija BiH;
- da na temelju tabelarnog pregleda koji daje prikaz stvarnih pokazatelja prihoda od brze pošte u odnosu na ukupan prihod BH Pošte po godinama i to ukupan prihod iz osnova svih univerzalnih i rezervisanih poštanskih usluga s udjelom tog prihoda od pružanja usluge brze pošte, gdje je i pored rasta prihoda kao posljedica Sporazuma, evidentno da isti minimalno sudjeluje u ukupnom prihodu (u 2015. godini prihod od brze pošte je iznosio 385.757,00 KM što predstavlja 0,42% ukupno ostvarenog prihoda, u 2016. godini prihod od brze pošte je iznosio 358.603,00 KM što predstavlja 0,40% ukupno ostvarenog prihoda, dok u 2017. godini prihod od brze pošte je iznosio 1.029.731,00 KM što predstavlja 1,15% ukupno ostvarenog prihoda;
- da je riječ o usluzi brze pošte na razini teritorija BiH, u okviru univerzalnih poštanskih usluga, s napomenom da ovaj segment u ukupnim prihodima poštanskih i ostalih usluga u 2017. godin iznosio cca 1 %;
- da suradnja JPO ne tretira na bilo koji način cijene poštanskih usluga brze pošte po kojima se ista usluga vrsi korisnicima, što je i navedeno u Sporazumu, tj. svaki poštanski operator slobodno formira svoje cijene, a koje svakako odobrava Agencija za poštanski promet, (članak 8. Sporazuma);

- da usporedbe radi, a nasuprot tvrdnji Podnositelja prijedloga o drugačijem načinu normiranja obračuna PDV-a za JPO, ukazuju da je i u Zakonu o PDV-u Republike Srbije u članku 25. navedeno, PDV se ne plaća na promet: ...6) poštanskih usluga od strane javnog poduzeća, kao i sa njima povezanih isporuka dobara, dok u Zakonu o PDV-u R. Crne Gore je navedeno: oslobođanje od plaćanja PDV-a - javne poštanske usluge. Prema tome, nesporno je da je javni interes za obavljanjem poštanskih usluga na principima univerzalnosti, dostupnost svima pod jednakim uvjetima, u svezi sa ratio legis, oslobođanja od obveze plaćanja PDV-a na poštanske usluge koji obavljaju JPO;
- da također predlažu da se nakon održavanja usmene rasprave, saslušanja stranaka i provođenja materijalnih dokaza, uključivo i dokaza pribavljenih službenim putem, donese rješenje kojim se odbija Zahtjev Udruženja poštanskih operatera.

Konkurencijsko vijeće je dana 24.12.2018. godine, zaprimilo pod brojem: UP-03-26-3-040-17/18 zahtjev Pošte Srpske broj: 1-3708/2-18 od dana 21.12.2018. godine za produljenje roka za dostavljanje odgovora po Zaključku kao i uvid u spis, sukladno sa odredbama članka 33. stavak (4) Zakona, te je Konkurencijsko vijeće cijenivši naprijed navedeni Zahtjev opravdanim, odobrilo dodatni rok za dostavu odgovora, te odobrilo uvid u spis u smislu članka 38. Zakona, aktom broj: UP-03-26-3-040-20/18 dana 27.12.2018. godine. (Pošte Srpske nisu iskoristile mogućnost uvida u spis).

Pošte Srpske su dana 04.01.2019. godine dostavile odgovor na Zaključak zaprimljen pod brojem: UP-03-26-3-040-23/18 (CD sa podacima zaprimljen pod brojem: UP-03-26-3-040-25/18) u kojem u osim navoda koji su sadržani i u odgovoru HP Mostar kao i u odgovoru BH Pošte, se bitno navodi i sljedeće:

- da na temelju tabelarnog pregleda koji daje prikaz stvarnih pokazatelja prihoda od brze pošte u odnosu na ukupan prihod Pošta Srpske po godinama i to ukupan prihod iz osnova svih univerzalnih i rezerviranih poštanskih usluga s udjelom tog prihoda od pružanja usluge brze pošte, gdje je i pored rasta prihoda kao posljedica Sporazuma, evidentno da isti minimalno sudjeluje u ukupnom prihodu (u 2015. godini prihod od brze pošte je iznosio 927.271,00 KM što predstavlja 1,81% ukupno ostvarenog prihoda,, u 2016. godini prihod od brze pošte je iznosio 1.176.072,00 KM što predstavlja 2,24% ukupno ostvarenog prihoda, dok u 2017 .godini prihod od brze pošte je iznosio 1.831.338,00 KM što predstavlja 3,46% ukupno ostvarenog prihoda, dok je procjena prihoda od brze pošte za 2018. godinu 2.475.569,00 KM što predstavlja 4,51% ukupno ostvarenog prihoda);
- da jedini različiti uvjeti, ukoliko se odnose na cijene, posljedica su odredbi Zakona o poštama BiH kojima je kurirska usluga, u dijelu kada je cijena do deset puta veća od osnovne tarife, stavljena u rezervirano područje;
- da je riječ o usluzi brze pošte na razini teritorija BiH, u okviru univerzalnih poštanskih usluga, s napomenom da ovaj segment u ukupnim prihodima poštanskih i ostalih usluga u razdoblju 2015-2017. godine čini cca 3,03 %;

- da također predlažu da se nakon održavanja usmene rasprave, saslušanja stranaka i provođenja materijalnih dokaza, uključivo i dokaza pribavljenih službenim putem, donese rješenje kojim se odbija Zahtjev Udruženja poštanskih operatera.
- da treba naglasiti da su Pošte Srpske prije zaključenja ovog Sporazuma, zaključili slične Ugovore sa privatnim poštanskim operaterima i to: Ugovor o poslovnoj suradnji broj: 1-01-1433/04 sa RHEA EXPRESS d.o.o. Sarajevo, koa generalnim zastupnikom FEDEX-, Sporazum o vršenju kurirske usluge između poštanskih operatera sa DHL-om (broj:1-3499-2/13 od 02.12.2013. godine) i Ugovor o poslovnoj suradnji sa DHL-om (broj:1-1144/14 od 04.04.2014. godine);
- da uvidom u navedene ugovore vidljivo je da isti nemaju zabranjene odredbe, služe reguliranju međusobne suradnje, te ukazuju na otvorenost Pošta Srpske za suradnju sa svim zainteresiranim gospodarskim subjektima na tržištu, na temelju obostranog zakonom dopuštenog interesa.

Navedene odgovore, Konkurencijsko vijeće je dana 23.01.2019. godine dopisom broj: UP-03-26-3-040-25/18 dostavilo Udruženju na eventualni odgovor, te je Udruženje dana 25.01.2019. godine dopisom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-27/18 zatražilo produljenje roka za dostavu istog, koje mu je i odobreno aktom broj: UP-03-26-3-040-28/18 od dana 29.01.2019. godine.

Udruženje je dopisom broj: UP-03-26-3-040-31/18 od dana 12.02.2019. godine dostavilo očitovanje na odgovore protivnih strana kako slijedi:

- da nakon primjene hermenautičkih pravila te primjenom standarda jezičkog tumačenja (pravila gramatičkog, leksičkog i sustavnog tumačenja) prilikom analize odgovora sva tri JPO, podnositelj zahtjeva je zauzeo stav da se na iste može očitovati jednim podneskom, zbog činjenice da su sva tri odgovora suštinski ista (izuzev podataka koji se odnose isključivo na svakog od pojedinih JPO) iz čega je moguće izvesti i dodatni zaključak o moguće učinjenoj komunikaciji ova tri JPO prije davanja odgovora na zahtjev za pokretanje postupka. Neki od stavova iznesenih u danim odgovorima su tekstualno gotovo identični;
- da u osnovi, odgovori sva tri JPO citiraju odredbe važećih propisa te daju svoja tumačenja istih na način koji je povoljniji za JPO. Podnositelj zahtjeva za pokretanje postupka smatra da će konačno tumačenje citiranih normi pozitivnih propisa, uvažavajući stavove strana u postupku, dati Konkurencijsko vijeće BiH te se ovom prilikom neće posebno upuštati u ocjene mišljenja danih od strane JPO. Svakako, svoje razumijevanje važećih propisa i negativne učinke istih za gospodarske subjekte koji nisu JPO, podnositelj zahtjeva za pokretanje postupka će dati na javnoj raspravi koju je tražio dostavljenim zahtjevom;
- da Podnositelj zahtjeva ističe da se JPO u svojim odgovorima pozivaju na međunarodne standarde i pravila sadržane u direktivama koje se odnose na poštanski promet (npr 97/67/EC) ali samo na način i u dijelovima koji opravdavaju trenutnu situaciju u Bosni i Hercegovini kao mjerodavnom tržištu. S druge strane, JPO

zanemaruju odredbe drugih direktiva (npr. 2002/39/EC Europskog parlamenta i Vijeća Europe) prema kojoj kurirske usluge trebaju biti liberalizirane i odvojene od ostalih poštanskih usluga, te da mora da postoji značajna razlika između rezervisanih poštanskih usluga koje obavljaju JPO i kurirskih usluga, koje mogu vršiti i drugi pružaoci poštanskih usluga te da ekspresne (kurirske) usluge ne mogu biti unutar rezervisanih usluga niti unutar univerzalnih usluga;

- da JPO navode da se neusuglašenost domaćih propisa sa europskim standardima ne može cijeliti kao opravdan osnov za udovoljavanje zahtjevu za pokretanje postupka. Takav stav JPO je neutemeljen obzirom da je upravo suština ovog postupka u donošenju odluke koja bi utvrdila nesklad domaćih zakonskih normi u odnosu na norme evropskih propisa i stanadrdra, koje JPO stavljaju u nemjerljivo povoljniji položaj u odnosu na ostale gospodarske subjekte. Shodno tome, netočna je konstatacija da bi se Konkurencijsko vijeće dajući ocjenu neusklađenosti domaćih propisa sa propisima Europske unije, upustilo u preispitivanje domaćeg zakonskog okvira ili da bi preuzelo ulogu zakonodavca;
- da također, JPO se prilikom obrazlaganja sintagme „brza pošta” pozivaju na Svjetsku poštansku konvenciju u namjeri da istu determiniraju kao najbržu poštansku uslugu i ova konstatacija kao i dano obrazloženje je tačno ali također nepotpuno jer ista Svjetska poštanska konvencija ne daje JPO operaterima pogodnosti na način kako je to regulirano propisima u BiH, te da će o navedenom dati detaljnija obrazloženja na javnoj raspravi;
- da jedinstveno za sva tri JPO su tabela o prihodima kojima se pokušalo prikazati veoma malo učešće prihoda od brze pošte u odnosu na ostale kurirske i druge usluge JPO. Naime, sva tri JPO su nastojali prikazati da se prihod od brze pošte u odnosu na ostale prihode kreće u granici od 0,42 do 4,5%. Međutim, detaljnijom analizom datih podataka može se zaključiti da JPO imaju povećanje prihoda od brze pošte za pojedine godine čak i do 400%. To upravo potvrđuje navode zahtjeva za pokretanje postupka da JPO u brzjoj pošti nalaze veoma stabilan i progresivan profit a sve zahvaljujući neopravdano povlaštenom položaju. Posebno pitanje u svezi sa prihodom i profitom predstavljaju činjenice u vezi sa početnim ulaganjima u djelatnost brze pošte, korištenje osnovnih sredstava JPO koja nisu isključivo namijenjena brzjoj pošti, pokrivanje gubitaka i slično;
- da odgovorima na zahtjev za pokretanje postupka JPO smatraju da se trebaju oslobađati obveze obračuna PDV-a temeljem odredbe članka 24. Zakona o PDV-u u vezi sa djelatnošću „javna poštanska usluga“. Zahtjevom je obrazloženo da takva usluga ne postoji u smislu bilo kojeg propisa koji regulise poštanski saobraćaj;
- da danim odgovorima JPO ne pojašnjavaju situaciju u kojoj su obveznici primjene važećih propisa (npr. Zakona o javnim nabavama) prisiljeni da plaćaju JPO istu uslugu po skupljoj osnovnoj cijeni, a kako su zahtjevom detaljno obrazložili. Upravo zbog odredbi o primjeni PDV-a korisnici usluga su stavljeni u nepovoljan položaj jer nemaju mogućnost izbora pružatelja usluge brze pošte po jeftinijoj cijeni.

Konkurencijsko vijeće je na 49. sjednici dana 21.03.2019. godine donijelo, sukladno sa člankom 41. stavak (2) Zakona o konkurenciji, Zaključak o produljenju roka za donošenje konačnog rješenja, pod brojem: UP-03-26-3-040-48/18, s obzirom da je prema stanju spisa procijenjeno da Konkurencijsko vijeće neće biti u mogućnosti donijeti konačno rješenje, u rokovima propisanim člankom 41. stavak (2) točke a) i c) Zakona o konkurenciji, jer je za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu dokaza bilo neophodno prikupiti dodatne podatke i dokumentaciju, te izvršiti analize istih. Zaključak o produljenju roka za donošenje rješenja je dostavljen strankama u postupku dana 21.03.2019. godine aktima broj: UP-03-26-3-040-51/18 – BH Poštu, UP-03-26-3-040-49/18 – Pošte Srpske, UP-03-26-3-040-40/18 – HP Mostar i UP-03-26-3-050-52/18 – Udruženje.

4. Prikupljanje podataka od trećih osoba

U tijeku postupka radi utvrđivanja svih mjerodavnih činjenica, u smislu članka 35. stavak (1) točke a) i c) Zakona, Konkurencijsko vijeće je prikupljalo podatke i dokumentaciju i od drugih tijela /institucija koje nisu stranke u postupku.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je zatražilo, aktom broj: UP-03-26-3-040-29/18 od dana 29. 01.2019 godine od Agencije za poštanski saobraćaj BiH pojašnjenje: koje vrste pismonosnih pošiljaka spadaju u kurirske poštanske usluge, odnosno spadaju li u te usluge i usluge brze pošte, te ko sve može vršiti ove usluge, da li JPO prema postojećoj zakonskoj regulativi mogu zaključivati sporazume između sebe koji se odnose na usluge prijenosa pošiljaka brze pošte i jesu li svi poštanski operateri u Bosni i Hercegovini uključujući i JPO koji pružaju kurirske usluge kao i usluge brze pošte dužni imati iste cijene usluga, odnosno da li Agencija kao regulator propisuje koje cijene moraju imati JPO, a koje cijene ostali poštanski operateri za pružanje ovih usluge, odnosno da li postoje cjenovna ograničenja u svezi pružanja ovih usluga.

Agencija za poštanski saobraćaj je aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-30/18 od 06.02.2019. godine dostavila odgovor na Zahtjev Konkurencijskog vijeća u kome se navodi da u cilju razumjevanja navedenih usluga ključno je razdvojiti kurirske poštanske usluge od usluge brze pošte jer se radi o posebnim poštanskim uslugama i poštanskim uslugama na slobodnom tržištu, naime predmetom kurirske poštanske usluge i usluge brze pošte mogu biti pismonosne i paketske pošiljke, da usluge brze pošte (EMS) spadaju u posebne poštanske usluge koje obavlja JPO i obvezno se organizuju na čitavom području BiH svakog radnog dana, najmanje 5 dana u nedjelji tj. pošiljatelj može da se izabere da pismonosna ili paketska pošiljka prenese kao EMS a kojom se zahtjeva poseban postupak i uvjeti vezani za primitak, otpremu, prijevoz i prispjeće i uručenje poštanskih pošiljaka, dok kurirske usluge su usluge na slobodnom tržištu koje ne moraju biti organizirane na cijelom području BiH svakog radnog dana najmanje 5 dana.

Predmetom kuriskih usluga mogu biti sve paketske i pismonosne pošiljke ukoliko su ispunjeni uvjeti iz članka 48. stav 1., 2. i 3. Općih uvjeta, te kurirske usluge mogu obavljati svi operateri poštanskog saobraćaja uz poštovanje cjenovnih ograničanja u odnosu na rezervisane usluge

koje su utvrđene Zakonom o poštama BiH ako posjeduju ovlaštenje ili licencu izdatu od strane Agencije.

Da JPO u pogledu usluga prenosa pošiljaka brze pošte, sukladno sa člankom 28. stavak 11. Općih uvjeta, tehnološki postupak prijenosa EMS pošiljaka mogu regulirati posebnim uputstvom, te da operateri u BiH uključujući i JPO koji pružaju kurirske usluge i usluge brze pošte nisu dužni imati iste cijene usluga, jer se radi o dvije vrste različitih usluga, te da Agencija kao regulator ne propisuje koje cijene moraju imati JPO a koji ostali poštanski operateri zas pružanje kurirske usluge kao i usluge brze pošte. Konkurencijsko vijeće se ponovno obratilo Agenciji za poštanski saobraćaj BiH aktom broj: UP-03-26-3-040-68/18 od dana 25.04.2019. godine sa zahtjevom da se dostave podatci o ostvarenim prihodima privatnih poštanskih operatera u vršenju kurirskih usluga u 2017. godini na prostoru BiH, kao i iste podatke za javne poštanske operatere ukoliko su vršili imenovanu kurirsku uslugu, te Agencija za poštanski saobraćaj BiH aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-69/18 od dana 09.05.2019. godine dostavilo tražene podatke.

5. Usmena rasprava i daljnji tijek postupka

S obzirom da se u predmetnom postupku radi o strankama sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je održalo usmenu raspravu, sukladno sa člankom 39. Zakona dana 25.03.2019 godine.

Usmenoj raspravi su prisustvovali zakonski zastupnici i punomoćnici sudionika u postupku, te je tijek usmene rasprave zabilježen na Zapisnik - akt broj: UP-03-26-3-040-54/18, te je naloženo da se svi dokumenti, dokazi i izjašnjenja dostave u roku od 10 dana od dana održavanja rasprave, te da se zakaže nova usmena rasprava nakon dostavljanja tražene dokumentacije.

Dana 04.04.2019. godine zaprimljeni su traženi podatci pod brojem: UP-03-26-3-040-54/18 od BH Pošta, traženi podatci broj: UP-03-26-3-040-55/18 od Udruženja, dana 05.04.2019. godine zaprimljeni su traženi podatci pod brojem: UP-03-26-3-040-56/18 od Pošta Srpske, traženi podatci broj: UP-03-26-3-040-57/18, UP-03-26-3-040-58/18 i UP-03-26-3-040-59/18 od HP Mostar.

Nova usmena rasprava održana je dana 25.04.2019. godine sukladno sa člankom 149. stavak 2. Zakona o upravnom postupku, kao nastavak usmene rasprave održane dana 25.03.2019. godine o čemu je sačinjen Zapisnik broj: UP-03-26-3-040-67/18 od 25.04.2019. godine.

Voditelj postupka je naložio Zaključkom sa usmene rasprave da se dostave traženi podaci, te su BH Pošte aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-70/18 dana 09.05.2019. godine dostavile podatke print screen aplikacije SELECT za 2018. godinu sa podacima količine pošiljki uručenih brzom poštom i uručenih kurirskom uslugom na mjesečnoj razini, te grafički prikaz navedenih podataka.

HP Mostar aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-72/18 od dana 10.05.2019. godine i aktom broj: UP-03-26-3-040-74/18 od dana 13.05.2019. godine dostavili podatke

koji se odnose na ostvarene prihode i rashode brze pošte (2015-2018), kao i podatke o udjelu pošiljaka brze pošte preko 31,5 kg u odnosu na pošiljke do 31,5 kg (2015-2017).

Pošte Srpske aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-73/18 od dana 13.05.2019. godine dostavili su podatke koji se odnose na podatak u vezi usluge „uručenje odmah“ u okviru usluge brze pošte (pošiljka koja glasi za područje istog grada koje je pokriveno dostavom pošiljaka i iste se uručuju u roku od 3 sata) za 2018. godinu (162 pošiljke u ukupnom iznosu od 1567, 15 KM te da je učešće navedene usluge u ostvarenom prihodu brze pošte iznosio 0,05%), te da ne vrše dostavu kurirskih pošiljaka, odnosno od vrata do vrata, jer ne posjeduju „pokretne šaltere“ pomoću kojih bi eventualno mogli izvršiti evidentiranje pošiljke prije dostave primatelju. Podnositelj zahtjeva je aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-71/18 dana 09.05.2019. godine dostavio podatke koji se odnose na prihode članica udruženja po osnovu obavljanja kurirskih usluga (2015-2018), tabelarni pregled ukupnih prihoda od kurirskih usluga privatnih i javnih poštanskih operatera (2015-2018).

6. Mjerodavno tržište

Mjerodavno tržište koncentracije, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebno njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Nadalje prema članku 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća cjelokupnu ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Imajući u vidu činjenicu da se Podnositelj zahtjeva kao mjerodavno tržište odredio tržište kurirskih usluga, te da se članice Udruženja privatnih poštanskih operatera bave pružanjem kurirskih poštanskih usluga prema važećim licencama za obavljanje navedene djelatnosti, Konkurencijsko vijeće je u predmetnom postupku odredilo kao mjerodavno tržište tržište kurirskih usluga. U konkretnom slučaju mjerodavno zemljopisno tržište je Bosna i Hercegovina jer stranke u postupku djeluju ili imaju mogućnost da djeluju u prodaji ili kupovini mjerodavnog proizvoda na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenoga, mjerodavno tržište predmetnog postupka je utvrđeno kao tržište kurirskih usluga u Bosni i Hercegovini.

6.1. Analiza mjerodavnog tržišta

Pregled tržišnog udjela javnih i privatnih poštanskih operatera na mjerodavnom tržištu kurirskih usluga na teritoriju Bosne i Hercegovine na temelju podataka dostavljenih od strane Agencije za poštanski saobraćaj u 2017. godini:

Tablica 1.

	Naziv gospodarskog subjekta	Vrijednost	tržišno udjel (%)
1.	BH POŠTA SARAJEVO	1.138.170,82	5,84
2.	HP MOSTAR MOSTAR	659.656,00	3,38
3.	POŠTE SRPSKE BANJA LUKA	1.897.236,30	9,73
4.	INTEREUROPA RTC SARAJEVO	535.532,71	2,75
5.	IN TIME SARAJEVO	1.572.130,00	8,06
6.	EURO EXPRESS BANJA LUKA	2.184.144,89	11,20
7.	RHEA EXPRESS SARAJEVO	402.244,00	2,06
8.	DHL INTERNATIONAL SARAJEVO	3.432.060,09	17,60
9.	A2B EXPRESS DELIVERY SARAJEVO	2.398.656,00	12,30
10.	EXPRESS ONE SARAJEVO	2.014.634,00	10,33
11.	LAGERMAX SARAJEVO	133.073,00	0,68
12.	MHS SARAJEVO	64.000,00	0,33
13.	EXPRESS COURIER SARAJEVO	755.960,00	3,88
14.	X EXPRESS BANJA LUKA	2.317.845,61	11,88
	Ukupno	19.505.343,42	100,00
	Ukupno (1+2+3)	3.695.063,12	18,94
	Ukupno (5+6+9+10)	8.169.564,89	41,88

* podatci APP o ostvarenim prihodima od obavljanja kurirskih usluga prema dostavljenoj analitici JPO i podatci o ostvarenom prihodu od obavljanja kurirskih usluga poštanskih operatera u 2017. godini

Tablica 2.

	BH POŠTA	HP MOSTAR	POŠTE SRPSKE
Prihod ostvaren od obavljanja kurirskih usluga	6.645,00	8.863,00	66.306,79
Prihod ostvaren od obavljanja usluga brze pošte	1.131.525,82	650.793,00	1.830.929,51
Ukupno	1.138.170,82	659.656,00	1.897.236,30

* u podacima o ostvarenoj vrijednosti kod JPO su sadržani prihodi ostvareni od pružanja kurirske usluge i usluge brze pošte – EMS (Tabela 2.)

Na temelju dostavljenih podataka APP, u 2017. godini, pojedinačni tržišni udjel na mjerodavnom tržištu BH Pošta je bila zastupljena u procentu od 5,84%, Pošte Srpske 9,73%, HP Mostar 3,38%, te je njihov zajednički udjel iznosio 18,94%.

Podnositelj zahtjeva, odnosno njene članice u navedenom periodu su imale pojedinačno tržišni udjel na mjerodavnom tržištu i to In Time u procentu od 8,06%, Euro Express od 11,20%, A2B Express Delivery od 12,30% i Express One od 10,33%, te njihov zajednički udjel je iznosio 41,88%.

7. Nastavak postupka nakon presude Suda Bosne i Hercegovine

Konkurencijsko vijeće je dana 14.12.2023 godine zaprimilo pod podneskom broj: UP-03-26-3-040-106/18 presudu Suda BiH broj: S1 3 U 041034 21 U od 13.12.2023 godine, kojom je Sud BiH uvažio tužbu Udruženja i poništio rješenje Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine broj: UP-03-26-3-040-97/18 od 14.07.2021 godine i vratio na ponovno rješavanje.

Postupajući po Presudi Suda BiH, a na temelju zaprimljenog dopisa Podnositelja zahtjeva broj: UP-03-26-3-040-108/18 od 04.01.2024 godine, isti se izjasnio da ostaje kod zahtjeva u cijelosti te traže nastavak postupka.

Ovdje također napominjemo da je gore navedenoj presudi prethodio postupak u kojem je ovaj organ donio Rješenje broj: UP-03-26-3-040-75/18 od 03.06 2019. godine, te je isto poništeno Presudom Suda BiH broj: S1 3 U 033215 19 U od 19.05.2021. godine.

7.1. Usmena rasprava po Presudi Suda BiH

S obzirom da je stav Suda BiH u Presudi broj: S1 3 U 041034 21 U od 13.12.2023 godine bio da u ponovnom postupku, Konkurencijsko vijeće održi usmenu raspravu, čije je održavanje obvezno shodno članku 39. stavak 1. Zakona na kojoj će se omogućiti stranci – tužitelju da predloži dokaze, ista je i održana 31.10.2024 godine.

Usmenoj raspravi su prisustvovali zakonski zastupnici i punomoćnici sudionika u postupku, te je tijek usmene rasprave zabilježen na Zapisnik - akt broj: UP-03-26-3-040-54/18 i odlučeno je da se održi nastavak usmene rasprave nakon što sve stranke u postupku izvrše razmjenu potrebnih činjenica i informacija koje su vezane za predmet postupka.

Podnositelj zahtjeva je postavio zahtjev za vještačenje, te je rekao da će isti precizirati nakon što dobije Tehnološko uputstvo za vršenje brze pošte.

Nastavak usmene rasprave održan je dana 19.02.2025 godine, na kojoj su prisustvovali zakonski zastupnici i punomoćnici sudionika u postupku, u kojem su svi sudionici rekli svoje završne riječi, te Konkurencijsko vijeće je navelo da će razmotriti sve iskaze i priložene dokaze i donijeti konačnu odluku (Zapisnik broj:UP-03-26-3-040-134/18).

7.2. Odlučivanje o prijedlogu za vještačenje

Tijekom usmene rasprave, Udruženje kao Podnositelj zahtjeva je zatražilo izvođenje dokaza vještačenjem po vještaku ekonomske struke koje je precizirao aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-138/18 od dana 22.11.2024 godine na okolnosti:

- da li navedeni javni poštanski operateri imaju uspostavljene odvojene računovodstveno-knjigovodstvene poslove za rezervirane i nerezervirane usluge i ako imaju kada su isti uspostavljeni te da se sačine pregledi od 2015. godine pa do dana sačinjavanja nalaza (kumulativno i odvojeno po godinama), koji treba da se odnose odvojeno na rezervirane i nerezervirane usluge;
- da izrazi prosječnu cijenu (ukupni prihod/broj usluga ili na drugi vještaku pravilan način) odvojeno po godinama za rezervirane i nerezervirane usluge;
- da ako javni poštanski operateri nemaju razdvojeno knjigovodstvo treba na temelju traženih i pribavljenih informacija od javnih poštanskih operatera uraditi analitiku paketnih dostava (isporuka paketa) i nepismonosnih pošiljki za razdoblje 2015. godina do dana sačinjavanja nalaza (to su pošiljke koje nisu pismena i ne potpadaju u rezerviranu zonu) obzirom da bi ovaj analitički podatak pokazao broj pošiljki i visinu prihoda na koje je treba odbiti obračunat PDV a na način da vještak iskaže po godinama ukupni prihod od ove vrste usluge te da u odnosu na broj pošiljki utvrdi prosječnu cijenu jedne pošiljke a za svakog javnog poštanskog operatera pojedinačno;
- da li javni poštanski operateri na izvršene kurirske usluge paketa i nepismonosnih pošiljki obračunavaju PDV;

Imajući u vidu odredbe ZUP-a, kao i iznesene razloge na osnovu kojih se predlaže vještačenje, Konkurencijsko vijeće je donijelo Zaključak broj: UP 03-26-3-40-145/19 od 23.12.2024 godine, kojim se odbija prijedlog za vještačenjem Udruženja, te isti dostavio strankama u postupku.

8. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja mjerodavnih činjenica i dokaza utvrđenih tijekom postupka, činjenica iznijetih na usmenoj raspravi, podataka i dokumentacije mjerodavnih institucija, pojedinačno i zajedno, te na temelju izvedenih dokaza Konkurencijsko vijeće je utvrdilo sljedeće:

- da su Udruženje osnovali gospodarski subjekti čiji je osnovni kapital u privatnom vlasništvu i to: „A2B Express delivery" d.o.o. Braće Mulića 48, 71000 Sarajevo, „In Time" d.o.o. Braće Baljić 1A, 71000 Sarajevo, „Euro Express" d.o.o. Jovana Dučića 23A, 71000 Banja Luka, i „Express One" d.o.o. Rajlovačka bb, 71000 Sarajevo;
- da članice Udruženja prema važećim licencama izdanim od strane Agencije za poštanski saobraćaj pružaju isključivo kurirske usluge na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine kao i u međunarodnom prometu;
- da oblast poštanskog prometa uključujući i kurirske usluge, definirane su zakonskim i podzakonskim aktima;
- da javni poštanski operateri imaju ovlasti da pružaju poštanske usluge utvrđene člankom 5., 6., 7. i 8. Zakona o poštama BiH (univerzalne poštanske usluge, rezervirane poštanske usluge, financijske poštanske usluge i ostale usluge);
- da je člankom 2. stavak 1. točka e) Zakona o poštama propisano da „univezalne poštanske usluge“ znače sve one poštanske usluge koje, sukladno s ovim zakonom i drugim poštanskim propisima, moraju biti dostupne na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, dok je stavkom f) istog članka propisano da "rezervirane poštanske usluge" znače one vrste univerzalnih poštanskih usluga koje može pružati samo javni poštanski operater;
- da je člankom 2. stavak 1. točka g) Zakona o poštama propisano da "nerezervirane poštanske usluge" znače pojedine vrste univerzalnih poštanskih usluga koje, osim javnih, mogu vršiti i drugi operateri poštanskog prometa dok je stavom r) istog članka propisano da "kurirske usluge" znače poštanske usluge s dodatnom vrijednošću, koje davatelj poštanskih usluga obavlja na temelju posebnog zahtjeva pošiljatelja, a podrazumijevaju preuzimanje pismonosne pošiljke na adresi pošiljatelja, te izravan prijenos i uručenje na adresi primatelja;
- da je člankom 3. stavak 1. točka i) propisano da cijene rezerviranih poštanskih usluga su pod državnom kontrolom, a ukoliko se ovakvim cijenama ne obezbjeđuje pokriće stvarnih troškova i razvojne potrebe poštanskog sistema, država i entiteti obezbjeđuju subvencije javnim poštanskim operaterima. Nije dozvoljeno subvencioniranje nerezerviranih i drugih poštanskih usluga iz sredstava rezerviranih poštanskih usluga, dok je stavkom j) istog člana propisano da konkurencija u poštanskom prometu podstiče se do razine kojim se ne ugrožava društvena funkcija univerzalnih poštanskih usluga, kao i da međusobna suradnja javnih poštanskih operatera ne smije da bude monopolistički orijentirana i mora da se zasniva na čistim ekonomskim odnosima u interesu svih građana Bosne i Hercegovine (stavak j);
- da je člankom 6. stavak 1. točka g) Zakona o poštama BiH propisano da u okviru univerzalnih poštanskih usluga, rezervirane poštanske usluge u unutarnjem i

međunarodnom prometu obuhvaćaju prijam, otpremu, prijevoz, prispjeće i uručenje kurirske usluge, ukoliko iznos tarife nije deset puta veći od obične tarife, iz čega proizilazi da se privatni poštanski operateri mogu baviti pružanjem kurirske usluge čak i u dijelu rezervisane usluge ali samo ukoliko je iznos tarife - cijene deset puta veći od „obične tarife“. To praktično znači, imajući u vidu činjenicu da je obična tarifa zakonski određena na iznos 0,90 KM, da privatni poštanski operater može pružati kurirsku uslugu u rezervisanoj poštanskoj usluzi samo ukoliko je cijena za takvu uslugu 9,00 KM ili više;

- da je člankom 8. stavak 1. Zakona o poštama propisano da pod ostalim uslugama, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se posebne, dopunske i ostale poštanske usluge koje zahtijevaju pošiljatelj ili primatelj, a koje se utvrđuju Općim uvjetima za vršenje poštanskih usluga, dok je stavkom 2. istog članka propisano da operateri poštanskog prometa, radi samoodrživosti, mogu da organiziraju i obavljanje ostalih usluga na novim tržištima, a koje su definirane ovim zakonom i Općim uvjetima;
- da je člankom 8. stavak 3. Zakona o poštama propisano da JPO mogu da organiziraju i obavljanje kurirskih usluga koje su liberalizirane i nalaze se na tržištu;
- da u okviru univerzalnih poštanskih usluga, postoje rezervirane poštanske usluge koje mogu da obavljaju samo JPO;
- da pored JPO postoje i drugi operateri poštanskog prometa koji mogu imati ovlaštenja za pružanje nerezerviranih i ostalih poštanskih usluga (članak 9. stavak 2. točka c) Zakona o poštama BiH);
- da ovlaštenje za rad poštanskim operaterima daje i oduzima, suklano s odredbama ovog zakona, Agencija za poštanski saobraćaj Bosne i Hercegovine, uz suglasnost Ministarstva komunikacija i prometa;
- da je člankom 12. stavak 1. Zakona o poštama propisano da svaki operater poštanskog prometa je obvezan da prijenos poštanskih pošiljaka koje primi od bilo kojeg drugog operatera poštanskog saobraćaja na području Bosne i Hercegovine tretira na potpuno jednak način, kao i prijenos poštanskih pošiljaka koje mu je povjerila bilo koja fizička ili pravna osoba u Bosni i Hercegovini, dok je stavkom 2. istog članka propisano da operateri poštanskog prometa mogu između sebe zaključivati bilateralne i multilateralne sporazume uz suglasnost Agencije, a koji moraju biti sukladni s principima poštanske politike utvrđenim ovim zakonom;
- da je člankom 13. stavak 1. Zakona o poštama propisano da prijenos poštanskih pošiljaka između entiteta tretira se kao unutarnji poštanski promet i ne može se ograničavati administrativnim mjerama, dok je stavkom 2. istog članka propisano da operateri poštanskog prometa, uz suglasnost Agencije, usuglašavaju načine i pravce poštanske razmjene, uvažavajući principe ekonomičnosti, učinkovitosti i sigurnosti;

- da je člankom 15. stavak 1. propisano da JPO pokriće gubitaka, u slučaju kada cijene rezerviranih poštanskih usluga ne pokrivaju njihove troškove, nadoknađuju iz drugih prihoda ostvarenih vršenjem poštanskih usluga, dok je stavkom 2. istog članka propisano da radi ostvarivanja utvrđenih principa poštanske politike, JPO su dužni da obezbijede takav interni računovodstveni sustav iz kojeg će se vidjeti struktura prihoda i troškova rezerviranih i nerezerviranih univerzalnih usluga, te struktura i visina prihoda i troškova posebnih poštanskih usluga. Interni računovodstveni sustavi moraju da obezbijede lokaciju troškova svih poštanskih usluga sukladno sa standardima Europske unije, te stavkom 3) istog članka propisano je da međusobne refundacije, na temelju međunarodnih i međuoperatorskih poštanskih usluga, moraju da pokriju troškove prijenosa i prerade poštanskih pošiljaka;
- da definiranje kurirskih usluga nije sadržano u entitetskim Zakonima, te da je člankom 13. Zakona o poštanskom prometu FBiH kao posebna usluga propisana usluga brze pošte (EMS), dok je člankom 7. Zakona o poštama RS propisano da poštanske usluge pored univerzalnih, financijskih elektronskih i dopunskih obuhvataju i ostale poštanske usluge;
- da je člankom 18. stavak 1. Zakona o poštama RS propisano da operateri poštanskog prometa određuju poštarinu za univerzalne poštanske usluge polazeći od realnih troškova, uvažavajući principe da poštarina treba da bude pristupačna za sve korisnike, dok je stavkom 2. istog članka propisano da Vlada RS daje suglasnost na Cjenovnik poštanskih usluga kojim se uređuje poštarina za rezervirane poštanske usluge;
- da je člankom 9. stavak 1. točka 9) Zakona o poštanskom prometu FBiH propisano da cijene rezerviranih poštanskih usluga su pod državnom kontrolom, a ukoliko se ovakvim cijenama ne osigurava pokriće stvarnih troškova i razvojne potrebe poštanskog sustava, Vlada Federacije dužna je osigurati dodatne usluge poštanskim operatorima. Nije dozvoljeno subvencioniranje nerezervisanih i drugih poštanskih usluga iz sredstava rezervisanih poštanskih usluga, dok je člankom 34. stavak 3. propisano da nadležno Ministarstvo vrši nadzor nad tarifnom politikom za rezervirane usluge;
- da je člankom 26. stavak 2. Općih uvjeta (BiH) propisano da se kao posebna poštanska usluga u smislu stavka (1) ovog članka pošiljatelj može izabrati da mu se pošiljka prenese kao pošiljka brze pošte (EMS), dok je člankom 28. stavak 1. propisano da pošiljka brze pošte je poštanska usluga koja podrazumijeva preuzimanje poštanske pošiljke na temelju posebnog zahtjeva pošiljatelja (putem telefona i sl.), na adresi koju odredi pošiljatelj, ili u poštanskom uredu, te uručuje na adresi primatelja. EMS pošiljka uručuje se u roku koji odredi pošiljatelj, a prema ponudi operatera poštanskog prometa i može biti mase do 31,5 kg;
- da je člankom 28. stavak 11. Općih uvjeta (BiH) propisano da se tehnološki postupak prijenosa EMS pošiljaka operateri poštanskog prometa reguliraju posebnim uputstvom;

- da je člankom 18. stavak 3. točka 4) Pravilnika o općim uvjetima za pružanje poštanskih usluga (Pravilnik FBiH) propisano da se pod posebnim uslugama u smislu stavka 2. ovog člana smatraju se usluge prijama, prijenosa i uručjenja pošiljke brze pošte (EMS), dok je člankom 23. stav 1. istog Pravilnika propisano da pošiljka brze pošte je kurirska usluga koja podrazumijeva preuzimanje poštanske pošiljke na temelju posebnog zahtjeva pošiljatelja (putem telefona i sl.), na adresi koju odredi pošiljatelj, te uručuje na adresi primatelja. EMS pošiljka uručuje se u roku koji odredi pošiljatelj, prema ponudi poštanskih operatora;
- da je člankom 27. Posebnih uvjeta za vršenje poštanskih usluga (u daljnjem tekstu: Posebni vjeti RS) propisano da ostale poštanske usluge obuhvataju posebne poštanske usluge, dopunske poštanske usluge, poštanske usluge po službenoj dužnosti ili na zahtjev korisnika usluga i poštanske usluge na slobodnom tržištu, dok je člankom 28. stavak 3. točka b) propisano da se kao posebna poštanska usluga može izabrati da se pošiljka prenese kao pošiljka brze pošte (EMS);
- da je člankom 30. stavak 1. Posebnih uvjeta RS propisano da pošiljka brze pošte (EMS) je poštanska usluga koja podrazumijeva preuzimanje poštanske pošiljke na osnovu posebnog zahtjeva pošiljatelja (putem telefona i sl) na adresi koju odredi pošiljatelj ili u jedinici poštanske mreže, te uručuje na adresi primatelja, u roku koji odredi pošiljatelj, a prema ponudi Pošte;
- da je prema članku 23. stavak 4. Pravilnika FBiH propisano da EMS pošiljka može biti mase do 31,5 kg, dok je člankom 30. stavak 4. Posebnih uvjeta RS propisano da pošiljka brze pošte (EMS) može biti mase do 50 kg za područje Republike Srpske;
- da je člankom 50. stavak 1. Posebnih uvjeta RS propisano da su kurirske usluge poštanske usluge sa dodatnom vrijednošću koje Pošta vrši na temelju posebnog zahtjeva pošiljatelja, a podrazumijevaju preuzimanje poštanskih pošiljaka na adresi pošiljatelja, izravan prijenos, te uručjenje na adresi primatelja, dok je stavkom 2. istog članka propisano da pod dodatnom vrijednošću u smislu stavka (1) ovog članka, podrazumijeva se, po posebnom zahtjevu pošiljatelja: ugovoreno vrijeme i mjesto preuzimanja, brzina prijenosa, elektronsko praćenje prijenosa, te uručjenje u dogovorenom roku i na dogovorenoj adresi. Pošta mora imati mogućnost da u svakom trenutku u tijeku prijenosa postupi po zahtjevu pošiljatelja, dok je stavkom 3. propisano da se Pošta mora pridržavati cjenovnih ograničenja u odnosu na rezervirane usluge koje su utvrđene zakonom;
- da Agencija za poštanski saobraćaj BiH (APP) izdaje licence za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga (izuzev rezerviranih) i ostalih poštanskih usluga (izuzev kurirskih) i licence za obavljanje kurirskih usluga, te da izdane licence se izdaju na razdoblje od 4 godine uz prethodnu suglasnost Ministarstva za komunikaciju i promet BiH;

- da APP izdaje i ovlasti javnim poštanskim operaterima koji su izravno Zakonom o poštama BiH ovlašteni obavljati sve poštanske usluge;
- da APP vodi registar ovlaštenja JPO (24.07.2009. godine datum izdavanja ovlasti bez roka važenja) i registar licenci za ostale poštanske operatere;
- da članice Udruženja posjeduju licencu za obavljanje kurirskih usluga;
- da je APP donijela Odluku o jedinstvenoj tarifnoj politici za rezervirane poštanske usluge na području BiH definiranih člankom 6. Zakona o poštama, te je člankom 1. stavak 4. propisano da su posebne poštanske usluge, dopunske poštanske usluge po zahtjevu pošiljatelja ili primatelja, i usluge po službenoj dužnosti, definirane Općim uvjetima za obavljanje poštanskih usluga sastavni su dio obavljanja rezerviranih poštanskih usluga;
- da je člankom 24. stavak 1. točka 1. Zakona o PDV-u propisano da su javne poštanske usluge oslobođenje od plaćanja PDV, te da je člankom 24. stavak 1. Pravilnika o primjeni PDV-a propisano da se porezno oslobođanje iz članka 24. stavak 1. točka 1. Zakona, odnosi se na javne poštanske usluge. Javnim poštanskim uslugama podrazumijevaju se sve usluge koje obavljaju javni poštanski operateri sukladno sa Zakonom o poštama Bosne i Hercegovine;
- da su JPO zaključili *Sporazum o prijenosu pošiljaka brze pošte između javnih poštanskih operatera*, u cilju reguliranja tehničko-tehnoloških procesa prijama, prijenosa, razmjene i uručenja pošiljki, kao i rokove pružanja poštanske usluge na međuoperatorskoj razini na području cijele BiH (*broj BH Pošte: 01-13.60-246/16 od 22.07.2016.godine; broj Pošte Srpske: 1-2200/16 od 26.07.2016 godine i broj Hrvatske pošte: D- 01-4795/16 od 15.07.2016.godine*) ;
- da sastavni dio „Sporazuma“ čine Prilog 1. Popis lokacija sa rokom uručenja i Prilog 2. Tačke razmjene i vremena razmjene zaključaka brze pošte između javnih poštanskih operatera;
- da je navedenim Sporazumom reguliran prijenos pošiljaka brze pošte odnosno način prijama, prijevoz i uručenje pošiljaka brze pošte, posebne usluge sa pošiljkama brze pošte, cijene usluga i naknada između operatera, rokovi prijenosa, naknade štete i druga pitanja vezana za suradnju i zajednički nastup u prijenosu pošiljaka brze pošte na cijelom području BiH;
- da svaki operater određuje iznos cijene usluge za primljenu pošiljku na svom području, te u slučaju posredovanja kada jedan operater za svog klijenta naručuje uslugu kod drugog operatera, visina cijene usluge određena je od strane naručitelja usluge, te u ovom slučaju operater koji prima pošiljku dobija naknadu sukladno sa odredbama sporazuma iz poglavlja naknade;

- da naknade za uručenje pošiljke od drugog operatera iznosi 3,00 KM po pošiljci, te ova naknada uključuje sve pošiljke mase do 50 kg, zbirne pošiljke koje uključuju maksimalno do 3 pojedinačne pošiljke, kao i posebna rukovanja sa pošiljkom koja su zahtijevana prilikom uručenja;
- da naknada za prijam pošiljke po zahtjevu drugog operatera iznosi 3,00 KM po pošiljci, te ova naknada uključuje sve radnje operatera kao i kod redovitog preuzimanja pošiljke brze pošte od vlastitog korisnika osim naplate usluge;
- da se obračun između strana Sporazuma sačinjava mjesečno na bazi usuglašenih podataka;
- da su navedenim Sporazumom određeni rokovi prijenosa pošiljaka brze pošte;
- da su izrečene prekršajne kazne za privatne operatere koji su obavljajući kurirske usluge ušli u segment rezervirane usluge;
- da na temelju dostavljenih podataka APP, u 2017. godini, pojedinačni tržišni udjel na mjerodavnom tržištu BH Pošta je bila zastupljena u procentu od 5,84%, Pošte Srpske 9,73%, HP Mostar 3,38%, te je njihov zajednički udjel iznosio 18,94%.
- da na temelju dostavljenih podataka APP, u 2017. godini Podnositelj zahtjeva, odnosno njene članice u navedenom razdoblju su imale pojedinačni tržišni udjel na mjerodavnom tržištu i to In Time u procentu od 8,06%, Euro Express od 11,20%, A2B Express Delivery od 12,30% i Express One od 10,33%, te njihov zajednički udjel je iznosio 41,88%;
- da su prihodi od usluga brze pošte posmatrajući u razdoblju 2015-2018. godina bili u porastu kod sva tri JPO, mada u ukupnom prihodu čine jako mali procenat udjela u posmatranom razdoblju (BH Pošte udjel u rasponu 0,40-2,08%, RS Pošte 1,62-4,28%, HP Mostar 0,00-4,37%);
- da su ostvareni prihodi od pružanja kurirskih usluga članica Udruženja u razdoblju 2015-2018. godina bili različiti odnosno gledajući kroz godine kod gospodarskog subjekta Euro Express se bilježi blagi porast ostvarenih prihoda kao i kod gospodarskog subjekta Express One (osim u 2017 godini), dok se kod gospodarskog subjekta IN Time bilježi porast prihoda u 2016. godini u odnosu na 2015. te pad ostvarenih prihoda u 2017. i onda povećanje u 2018. godinu u odnosu na 2017., i gospodarski subjekat A2B Delivery bilježi porast prihoda u 2016. godini u odnosu na 2015. , zatim slijedi pad prihoda u 2017, te ponovni porast prihoda u 2018. godini;
- ***da je Sporazum o prijenosu pošiljaka brze pošte između javnih poštanskih operatera stavljen van snage stupanjem na snagu Tehnološkog uputstva za vršenje usluge brze pošte-EMS u međuoperatorskom poštanskom prometu (u daljnjem tekstu: Tehnološko uputstvo) (broj BH Pošte: 01-23-44-71-5/20 od 20.03.2020.godine; broj***

Pošte Srpske: 1-3458-8/19 od 04.02.2020 godine i broj Hrvatske pošte: 10-1-2072/20 od 11.03.2020.godine) ;

- ***da je na doneseno Tehnološko uputstvo Agencija za poštanski promet dala suglasnost dana 08.04.2020 godine (broj: 01-04-3-29-5-43-9/20)***

8.1. Zabranjeni sporazum JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar

Člankom 4. stavak (1) Zakona o konkurenciji propisano je da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja i prešutni dogovori gospodarskih subjekata, kao i odluke i drugi akti gospodarskih subjekata, koji za cilj i posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu, a koji se odnose na:

- a) izravno ili neizravno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih uvjeta;
- d) primjenu različitih uvjeta za identične transakcije sa drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;

Sporazumi zabranjeni sukladno sa stavkom (1) članka 4. Zakona o konkurenciji su ništavni.

Sukladno sa člankom 4. stavak 3. Zakona, sporazumi iz stavka 1. istog članka nisu zabranjeni ako doprinose unapređenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga unutar Bosne i Hercegovine, ili promociji tehničkog i ekonomskog razvitka, pri čemu potrošačima omogućavaju pravičan udjel u koristi koja iz njih proizilazi a koji: a) nameću samo ograničenja neophodna za postizanje ciljeva i b) ne omogućavaju isključivanje konkurencije u bitnom dijelu predmetnih proizvoda ili usluga.

Također, člankom 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, sa kojim je usklađen članak 4. Zakona o konkurenciji, zabranjuju se zajednička djelovanja preduzetnika koji štete postojećoj ili potencijalnoj tržišnoj konkurenciji, a u konačnici potrošačima. Zabranjenim sporazumima se prvenstveno nastoji ostale tržišne sudionike/konkurente isključiti s tržišta, kako bi stvorili mogućnost povišavanja cijena, te ostvarivanja dodatne dobiti.

U predmetnom postupku, Podnositelj zahtjeva navodi kako postoji zabranjeni sporazum iz članka 4. stavak (1) točka a) i d) Zakona o konkurenciji, a koji je nastao zaključivanjem *Sporazuma o prijenosu pošiljaka brze pošte između JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar.*

Podnositelj Zahtjeva u samom Zahtjevu i tokom postupka, navodi da JPO udruživanjem radi obavljanja djelatnosti „kurirske usluge“ na način da su zaključili pomenuti sporazum, stvaraju trgovinske uvjete na teritoriju cijele BiH koji su drastično različiti od uvjeta po kojima posluju privatni poštanski operateri čime su neopravdano dovedeni u potpuno različitu situaciju u odnosu na JPO jer su u potpuno neravnopravnom položaju prilikom nuđenja kurirskih usluga u

odnosu na JPO, kao i da na osnovu pomenutog sporazuma JPO, suprotno dosadašnjim ograničenjima dostavljanja pošiljki do određenih „teritorijalnih granica“ sada ukidaju te granice i stvaraju apsolutno slobodan prostor za njihovu djelatnost na razini cijele BiH, te neobračunavanjem PDV-a nameću klijentima - korisnicima usluga nelojalne kupovne cijene usluge u odnosu na cijene koje mogu ponuditi privatni poštanski operateri, te takvi postupci dovode do različitih uvjeta za isti posao čime su privatni poštanski operateri dovedeni u neravnopravan i nekonkuretan položaj.

Konkurencijsko vijeće je u ponovljenom postupku po Presudi Suda BiH došlo do saznanja da se predmetni Sporazum ne primjenjuje od 2020 godine donošenjem Tehnološkog uputstva za vršenje usluge brze pošte-EMS u međuoperatorskom poštanskom saobraćaju, te s obzirom da je Podnositelj zahtjeva ostao pri podnesenom zahtjevu, analiziralo je predmetni Sporazum (za razdoblje njegovog važenja) te utvrdilo da isti nije predstavljao zabranjeni sporazum u smislu odredbi članka 4. stavak (1) tačka a) i d) Zakona o konkurenciji.

Naime, Konkurencijsko vijeće je analizirajući odredbe Sporazuma koji je zaključen između JPO utvrdilo da se isti odnosi na regulisanje tehničko-tehnoloških procesa prijema, prijenosa, razmjene i uručenja pošiljki, kao i rokove pružanja poštanske usluge na međuoperatorskoj razini na području cijele BiH. Sastavni dio Sporazuma čine Prilog 1. Popis lokacija sa rokom uručenja i Prilog 2. Tačke razmjene i vremena razmjene zaključaka brze pošte između javnih poštanskih operatera. U prilog tome da navedeni Sporazum predstavlja uputstvo kojim se regulira tehnološki postupak prenosa EMS pošiljki je i činjenica da je isti stavljen van snage te da se primjenjuje Tehnološko uputstvo za vršenje usluge brze pošte-EMS u međuoperatorskom poštanskom prometu, koje je odobreno i od strane Agencije za poštanski promet BiH.

Dakle predmetnim Sporazumom je regulirano da svaki operater prijam pošiljaka obavlja na svom području, (čl. 3. Sporazuma), svaki operater obavlja prijevoz pošiljaka na svom području i o svom trošku (čl. 4. Sporazuma), primjenjuje se princip univerzalnosti dostave pošiljaka, (Prilog 1 i Prilog 2), uručenje se vrši od strane svakog operatera na svom području prema vlastitim Općim uvjetima (članak 5. Sporazuma), sve pošiljke se dostavljaju s logom brze pošte (član 6. Sporazuma), svaki operater određuje iznos cijene usluge za primljenu pošiljku na svom području (članak 8. Sporazuma), naknade za uručenje pošiljke drugog operatera iznose 3,00 KM po pošiljci (članak 9. Sporazuma), rokovi uručenja su utvrđeni (članak 10. Sporazuma).

Samim Sporazumom nisu nastale nove cijene usluge brze pošte, s obzirom da strane sporazuma, usluge koje pružaju jedna drugoj plaćaju, a isto nije od utjecaja na cijenu usluge koju određuje operater za slanje pošiljke odnosno nisu utvrđene nikakve nove, niti povoljnije cijene usluge (izravno niti neizravno).

U prilog navedenom da suradnja JPO ne tretira na bilo koji način cijene poštanskih usluga brze pošte po kojima se ista usluga vrši korisnicima, proizilazi iz odredbe članka 8. Sporazuma u kojoj je navedeno da svaki poštanski operator slobodno formira svoje cijene.

Podnositelj zahtjeva ističe da je sporazum koji su JPO zaključili kreirao je situaciju na način da JPO, suprotno dosadašnjim ograničenjima dostavljanja pošiljki do određenih „teritorijalnih

granica" sada ukidaju te granice i stvaraju apsolutno slobodan prostor za njihovu djelatnost na razini cijele BiH.

U svezi istog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da JPO pored rezerviranih usluga koje mogu samo oni obavljati, mogu obavljati i kurirske usluge u okviru rezervirane usluge koja je determinirana cjenovnim ograničenjima, kao i kurirske usluge koje su liberalizirane i nalaze se na tržištu, navedenim Sporazumom je omogućeno pružanja usluge brze pošte na području cijelog teritorija BiH, suradnjom navedena tri javna operatera. Isto tako člankom 13. stavak 1. Zakona o poštama propisano je da prijenos poštanskih pošiljaka između entiteta tretira se kao unutrašnji poštanski promet i ne može se ograničavati administrativnim mjerama.

Također, činjenica je i da su JPO usmjerili svoje poslovanje u smislu pružanja kurirskih usluga i usluga brze pošte što im je i zakonom dopušteno ne može se smatrati zabranjenim sporazumom. Naime, predmetnim Sporazumom potrošačima je pružena proširena mogućnost izbora poštanskog operatera u pružanju navedene usluge.

Imajući u vidu, da na temelju zakonskih odredbi, JPO su počeli da svoje poslovanje usmjeravaju ka procesu pružanja različitih usluga, uključujući kurirske usluge i usluge brze pošte, ne može se podvesti pod mogućnost gospodarskog subjekta da određuje uvjete na mjerodavnom tržištu s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju.

Pritom, Agencija za poštanski saobraćaj razgraničava odnosno pravi razliku između usluge brze pošte (EMS) koja spada u posebne poštanske usluge koje obavljaju JPO i obavezno se organizuju na čitavom području BiH svakog radnog dana, najmanje 5 dana u nedjelji tj. pošiljatelj može da se izabere da pismonosna ili paketska pošiljka prenese kao EMS a kojom se zahtjeva poseban postupak i uvjeti vezani za prijamm, otpremu, prijevoz i prispjeće i uručenje poštanskih pošiljaka, dok kurirske usluge su usluge na slobodnom tržištu koje ne moraju biti organizirane na cijelom području BiH svakog radnog dana najmanje 5 dana.

Podnositelj zahtjeva također ističe da JPO neosnovano koriste povlastice koje su im uspostavljene propisima koji ograničavaju privatni sektor referišući se na odredbe Zakona o PDV-u u pogledu oslobođanja od plaćanja PDV-a JPO i odredbi članka 6. Zakona o poštama BiH u smislu cjenovnih ograničenja kojih se moraju pridržavati privatni poštanski operateri.

Međutim zakonska rješenja iz važećih propisa na teritoriju BiH, uključujući pitanje oslobođanja od plaćanja PDV-a, cjenovna ograničenja kurirskih usluga u sklopu rezerviranih usluga nije u nadležnosti Konkurencijskog vijeća, te se ista ne mogu smatrati kao izravna ili neizravno utvrđivanja kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih uvjeta.

U svezi prigovora ništavosti koje je Podnositelj zahtjeva isticao tijekom postupka na koje je po njegovom mišljenju nije postupano odnosno nije uzeto u obzir od strane ovog organa (kao prethodno pitanje) je neutemeljen.

Naime u svezi prigovora da za zaključenje Sporazuma o prijenosu pošiljaka brze pošte između JPO (sa pripadajućim anexam) potrebna suglasnost Agencije za poštanski promet BiH, sam

Podnositelj zahtjeva nije dostavio nikakav dokaz da se obraćao Agenciji za poštanski promet BiH kao poštanskom regulatoru koji je nadležan da daje suglasnost da se utvrdi da li se predmetni Sporazum smatra ništavim.

Samo pitanje ništavosti Sporazuma koji je predmet postupka ovaj organ je cijenio sukladno sa odredbama članka 4. stavak 1. i 2. Zakona.

Agencija za poštanski promet je dala suglasnost na Tehničko uputstvo kojim je stavljen van snage Sporazum koji je predmet ovog postupka čime je ujedno i prihvatila da je raniji Sporazum bio primjenjivan, te bi postupanje ovog organa u ponovljenom postupku po ovom pitanju bilo bespredmetno.

Cijeneći sve izvedene dokaze posebno kao i u njihovoj međusobnoj povezanosti, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da nije postojao zabranjeni sporazum između JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar kojim su izravno ili neizravno utvrđivane kupovne i prodajne cijene ili bilo koji drugi trgovački uvjeta niti je Podnositelj zahtjeva doveden u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju u smislu odredbi članka 4. stavak 1. točka a) i d) Zakona.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 1. izreke ovog Rješenja.

8.2. Zloupotreba vladajućeg položaja JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar i povreda članka 9 stavak 1. točke a), b), c), i g) Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja

Članak 9. stavak (1) Zakona propisuje da gospodarski subjekt ima vladajući položaj na mjerodavnom tržištu roba ili usluga, ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri neovisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, također uzimajući u obzir udio tog gospodarskog subjekta na tržištu, udjel koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih gospodarskih subjekata na tržište.

Članak 9. stavak (3) Zakona pretpostavlja da više gospodarskih subjekata ima vladajući položaj na tržištu roba i/ili usluga ako na mjerodavnom tržištu dva ili tri gospodarskog subjekta imaju zajedno tržišni udjel veće od 60,0%.

Članak 2. Odluke o definiranju kategorije vladajućeg položaja dalje razrađuje pojam vladajućeg položaja, te određuje da gospodarski subjekt na mjerodavnom tržištu proizvoda ili usluga ima vladajući položaj, kada se zbog svoje tržišne snage može ponašati i djelovati u značajnoj mjeri neovisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, i na taj način ograničava ili sprječava učinkovitu konkurenciju.

Članak 10. stavak (2) točke a) i c) Zakona propisuje da je zabranjena zloupotreba vladajućeg položaja i to a) izravnim ili neizravnim nametanjem nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili drugih trgovinskih uvjeta kojima se ograničava konkurencija i c) primjenu različitih uvjeta za

istu ili sličnu vrstu poslova sa ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj.

Članak 9. Odluke o definiranju kategorije vladajućeg položaja daljnje razrađuje oblike zlorporabe vladajućeg položaja te određuje da zlorporaba vladajućeg položaja od jednog ili više gospodarskih subjekata (zajednički vladajući položaj), pored kriterija navedenih u članku 10. Zakona o konkurenciji, mogu se smatrati i sljedeći:

- a) diskriminacija u visini cijena (različite cijene) određenog proizvoda ili usluge na različitim mjerodavnim zemljopisnim tržištima;
- b) stalna ponuda i prodaja kupcima proizvoda ili usluga po nelojalnim (niskim) cijenama što ima za posljedicu odvratanje kupca od kupovine sličnih proizvoda ili usluga od konkurentnih dobavljača (tzv. «lojalni» popusti-ciljani prodajni popusti ili tajni popusti);
- c) određivanje cijene proizvoda ili usluge ispod troškova proizvodnje sa ciljem eliminiranja konkurencije i
- g) mogućnost gospodarskog subjekta da određuje uvjete na mjerodavnom tržištu s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju što omogućuje neopravdano povećavanje profita;

Podnositelj Zahtjeva u samom Zahtjevu i tijekom postupka, tvrdi da se zlorporaba vladajućeg položaja sva tri JPO ogleda u tome da su koristeći vladajući položaj zaključili sporni sporazum, te neobračunavanjem PDV-a klijentima – korisnicima nameću nelojalne kupovne cijene usluge u odnosu na cijene koje mogu ponuditi privatni poštanski operateru u smislu članka 6. Zakona o poštama BiH, te da takvi postupci dovode do različitih uvjeta za isti posao čime su privatni poštanski operateri stavljeni u neravnopravan i nekonkurentan položaj.

Kako bi se utvrdila zlorporaba vladajućeg položaja, prije svega je potrebno utvrditi postojanje vladajućeg položaja. Naime, Zakon ne zabranjuje vladajući položaj sam po sebi, već zlorporabne radnje koje mogu iz istog proisteci.

Prema prijedlogu Podnositelja zahtjeva koji je prihvaćen od strane ovog organa, kao mjerodavno tržište je određeno kao tržište kurirskih usluga. Stoga za potrebe ocjene danog slučaja, Konkurencijsko vijeće je prije svega utvrđivalo postojanje vladajućeg položaja na mjerodavnom tržištu kurirskih usluga od strane JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar.

Tako prema podacima Agencije za poštanski promet, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da na mjerodavnom tržištu kurirskih usluga, JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar niti pojedinačno niti zajedno nemaju vladajući položaj (tablica 1.), pri čemu je s obzirom na neujednačenost zakonskih i podzakonskih propisa na državnom i entitetskim razinama (u Zakonu o poštama BiH dana je definicija kurirske usluge ali ne i usluge brze pošte, dok je u FBiH prema Pravilniku o općim uvjetima pošiljka brze pošte EMS definirana kao kurirska usluga, a prema Općim uvjetima za obavljanja poštanskih usluga BiH i Posebnim uvjetima za vršenje poštanskih usluga u RS dana definicija pošiljke brze pošte bez određenja da se radi o kurirskoj usluzi), posmatralo podatke o ukupno ostvarenim prihodima JPO koji uključuju i kurirske usluge i usluge brze pošte EMS.

Konkurencijsko vijeće je u tijeku postupka utvrdilo da je u 2017. godini na mjerodavnom tržištu kurirskih usluga osim JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar i članica Udruženja (njih 4), bilo još 7 poštanskih operatera koji su obavljali navedenu uslugu, znači ukupno 14 poštanskih operatera koji pružaju navedene usluge.

Da JPO nemaju vladajući položaj na mjerodavnom tržištu kurirskih usluga je vidljivo iz podataka zaprimljenim od strane Agencije za poštanski saobraćaj BiH koji se odnose na broj poštanskih operatera i ostvarene prihode u 2017. godini kao godini koja je prethodila podnošenju zahtjeva za utvrđivanje povrede Zakona, jer na tržištu kurirskih usluga djeluje 14 poštanskih operatera. Prema javno dostupnim podacima trenutno kurirske usluge pruža 13 privatnih poštanskih operatera, odnosno njihov broj se povećao u odnosu na 2017. godinu.

Provođenjem postupka i utvrđivanjem činjeničnog stanja, kao i ocjenom svih dostavljenih dokaza i dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar nisu imali odlučujući tržišni udjel na mjerodavnom tržištu kurirskih usluga, a ponajmanje vladajući.

Kao bitno, Konkurencijsko vijeće ističe da i sam Zakon o gospodarskim društvima (FBiH i RS) u članku 2. propisuje kako je razlog osnivanja nekog gospodarskog društva stjecanje dobiti, što je dakle logičan i legitiman cilj poslovanja svakog gospodarskog subjekta na tržištu. Način, metode, poslovne politike, te kako će se ostvarivati ciljevi poslovanja, svaki gospodarski subjekt na tržištu je slobodan sam za sebe planirati i provoditi.

Također, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su cjenovna ograničenja determinirana Zakonom o poštama u dijelu rezervirane usluge, te da operateri u BiH uključujući i JPO koji pružaju kurirske usluge i usluge brze pošte nisu dužni imati iste cijene usluga, jer se radi o dvije vrste različitih usluga, te da Agencija kao regulator ne propisuje koje cijene moraju imati JPO a koji ostali poštanski operateri.

Nije utvrđeno ni postojanje selektivnosti odnosno različitog pristupa korisnicima usluga, naime, na web stranicama JPO nalaze se objavljeni cjenovnici, iz kojih je vidljivo koje vrste usluga pružaju i po kojim cijenama, te popusti koje bi navedeni JPO odobravalali korisnicima usluga ne bi se mogli svrstati u tzv. «lojalni» popusti-ciljani prodajni popusti ili tajni popusti.

Nadalje, pregledom ostvarenih prihoda i rashoda po osnovu pružanja usluge brze pošte u razdoblju 2015-2018. godina, evidentno je da su JPO BH Pošte i HP Mostar mogli ostvarenim prihodima pokriti troškove za vršenje navedene usluge, dok je JPO Pošte Srpske u 2016.-2018. godinio poslovao sa gubitkom, te se ovdje ne može govoriti o organiziranom djelovanju sa ciljem određivanja cijene proizvoda ili usluge ispod troškova proizvodnje sa ciljem eliminiranja konkurencije.

S obzirom da nemaju vladajući položaj na mjerodavnom tržištu kurirskih usluga, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar zaključivanjem Sporazuma nisu zlouporabile vladajući položaj iz članka 10. stavak (2) toč. a) i c) Zakona koja se odnosi na izravno ili neizravno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili drugih

trgovinskih uvjeta kojima se ograničava konkurencija, primjenu različitih uvjeta za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj kao i bića djela iz članka 9. stavak 1. točke a), b), c) i g) Odluke o definiranju kategorije vladajućeg položaja.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 2. izreke ovog Rješenja.

8.3. Zabranjena koncentracija BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar

Članak 12. (Koncentracija)

(1) Koncentracijom, u smislu ovog zakona, smatra se:

a) spajanje ili pripajanje neovisnih gospodarskih subjekata ili dijelova gospodarskih subjekata;
b) stjecanje kontrole ili prevladavajućeg utjecaja jednog, odnosno više gospodarskih subjekata nad drugim, odnosno nad više drugih gospodarskih subjekata ili dijelom drugog gospodarskog subjekta, odnosno dijelovima drugih gospodarskih subjekata, i to:

1) stjecanjem kupovinom većine dionica ili udjela osnovnog kapitala; ili

2) stjecanjem većine prava glasa; ili

3) na drugi način, sukladno odredbama zakona koji reguliraju osnivanje gospodarskih subjekata i njihovo upravljanje;

c) zajedničko ulaganje na dugoročnoj osnovi, dva ili više neovisnih gospodarskih subjekata, koji djeluju kao neovisan gospodarski subjekt.

(2) Stjecanje kontrole u smislu stavka (1) ovog članka ostvaruje se putem prava, zaključivanjem sporazuma ili drugim sredstavima kojima jedan ili više gospodarskih subjekata, bilo posebno, bilo zajednički, uzimajući u obzir sve pravne i činjenične okolnosti, stječu mogućnost ostvarivanja vladajućeg utjecaja nad jednim ili više gospodarskih subjekata.

Članak 13. (Zabranjene koncentracije) Zabranjene su koncentracije gospodarskih subjekata koje kao rezultat imaju značajno narušavanje učinkovite tržišne konkurencije, na cijelom tržištu Bosne i Hercegovine ili na njenom značajnijem dijelu, a posebno kojima se stvara novi ili jača postojeći vladajući položaj.

Članak 14. (Ukupni prihod za kontrolu koncentracije)

(1) Namjeravanu koncentraciju gospodarskih subjekata, iz članka 12. stavak (1) ovog zakona, sudionici koncentracije su obvezni prijaviti, i to kada su ispunjeni sljedeći uvjeti:

a) da ukupni godišnji prihod svih sudionika koncentracije ostvaren prodajom roba i /ili usluga na svjetskom tržištu iznosi 100.000.000 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji;

i b) da ukupni godišnji prihod svakog od najmanje dva gospodarska subjekta sudionika koncentracije ostvaren prodajom roba i /ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihov zajednički udjel na mjerodavnom tržištu veći od 40%.

Podnositelj zahtjeva u svom zahtjevu navodi da su JPO zaključivanjem *Sporazuma o prijenosu pošiljaka brze pošte* izvršili i zabranjenu koncentraciju u smislu članka 13. a u svezi sa člankom 12. stavak 1. točka c) Zakona o konkurenciji, te da su na temelju članka 14. stavak 1. točka b) u svezi ostvarenih prihoda za prijavu koncentracije, JPO bili dužni prijaviti ovakav oblik koncentracije.

Konkurencijsko vijeće je u svezi navedenog, razmatralo odredbe predmetnog *Sporazuma*, te utvrdilo da se navedenim *Sporazumom* regulira prijenos pošiljaka brze pošte odnosno način prijama, prijevoz i uručenje pošiljaka brze pošte, posebne usluge sa pošiljkama brze pošte, cijene usluga i naknada između operatera, rokovi prijenosa i naknade štete, te je tako između ostalog određeno da svaki operater određuje iznos cijene usluge za primljenu pošiljku na svom području, da naknade za uručenje odnosno prijem pošiljke od drugog operatera iznosi 3,00 KM po pošiljci, da se obračun između strana *Sporazuma* sačinjava mjesečno na bazi usuglašenih podataka, te da su utvđene točka razmjene i vrijeme uručenja zaključaka brze pošte.

Zajedničko ulaganje (joint venture) se u literaturi definira kao ugovorno povezivanje dva ili više sudionika na tržištu u cilju ostvarivanja određenog zajedničkog poslovnog poduhvata, tako što ugovorne strane zajednički ulažu sredstva u poslovni poduhvat, dijele rizik i dobit, i zajednički donose odluke dok poduhvat traje (Stefanović, 1998: 515 i 516; Cerovac, 2010: 198).

Imajući u vidu navedeno, odnosno da navedeni sporazum regulira odnose između JPO u svezi prijenosa pošiljaka brze pošte, te da svaki JPO ponaosob određuje iznos cijene za primljenu pošiljku i u obvezi je da plaća naknadu za uručenje odnosno prijem pošiljke od drugog operatera, da JPO ostvaruju različite prihode od pružanja usluga brze pošte, odnosno ne dijele ni rizik ni dobit, ne može se smatrati zajedničkim ulaganjem na dugoročnoj osnovi, dva ili više neovisnih gospodarskih subjekata, koji djeluju kao neovisan gospodarski subjekt u smislu članka 12. stavak 1. točka c) Zakona o konkurenciji, te činjenica da se ne radi o koncentraciji, te da se navedenim sporazumom ne stvara niti jača postojeći vladajući položaj, nisu ispunjeni ni uvjeti propisani člankom 13. Zakona o konkurenciji.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 3. izreke ovog Rješenja.

I sam Podnositelj zahtjeva u tužbi koja je prethodila Presudi Suda BiH navodi da je svjestan zakonskih rješenja koje su na snazi za pojedinačne JPO i da rješavanje tih zakonskih rješenja nije u nadležnosti Konkurencijskog vijeća, ali da bi Konkurencijsko vijeće svjesno svojih ograničenja bez obzira na ograničenja trebalo razmotriti ukupnu situaciju, iz čega proizilazi da je ovaj organ rješavajući u predmetnom postupku trebao odlučivati o onim činjenicama koje su u nadležnosti drugih organa, odnosno izvan okvira Zakona o konkurenciji, što bi u konačnici predstavljalo povredu i samog zakona.

Stoga, napominjemo da Konkurencijsko vijeće u ovom postupku nije odlučivalo u svezi podataka i činjenica dostavljenih kako od strane Podnositelja zahtjeva tako i od strane JPO koji se odnose na eventualnu primjenu drugih propisa budući da je primjena tih propisa u nadležnosti drugih organa, odnosno ovaj organ se bavio sadržinom predmetnog *Sporazuma*, a ne činjenicama koje nisu u nadležnosti ovog organa.

Zbog toga, Konkurencijsko vijeće ostaje kod izreke Rješenja a prvenstveno iz razloga što se iz utvrđenih činjenica i ocjene svih dokaza, kao i na temelju rezultata cjelokupnog postupka utvrdilo da nije bilo povrede odredbi članka 4. stavak 1. točka a) i d) i odredbi članka 10. stavak 2. točka a) i c) Zakona kao i povrede odredbi članka 9. stavak 1. točke a), b), c), i g). Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja, te nepostojanja zabranjene koncentracije u smislu članka 13., u svezi sa člankom 12. stavak 1. točka c) Zakona.

Na temelju svega navedenog Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točkama 1., 2., i 3. izreke ovoga Rješenja.

9. Troškovi postupka

Člankom 105. stavak 1. Zakona o upravnom postupku je propisano da u pravilu svaka stranka snosi svoje troškove postupka (koji uključuju i troškove za pravno zastupanje), a člankom 105. stavak 2. istog Zakona je propisano da kada u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su nastali u postupku.

Prema odredbi članka 105. stavak (3) Zakona o upravnom postupku troškovi za pravno zastupanje nadoknađuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.

Člankom 108. stavak 1) istog Zakona je propisano da u rješenju kojim se postupak završava, organ koji donosi rješenje određuje ko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kojem roku imaju isplatiti.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izračuna ukupnih troškova postupka, uzelo u obzir odredbe Zakona o upravnom postupku, i Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/04 i 24/04) (u daljnjem tekstu: Tarifa).

Odvjetnik Jasmir Muratović, punomoćnik Podnositelja zahtjeva dostavio je dana 07.07.2021. godine troškovnik koji je zaprimljen pod brojem: UP-03-26-2-040-96/18.

Punomoćnik Podnositelja zahtjeva u ponovljenom postupku po Presudi Suda BiH dostavio je novi troškovnik na usmenoj raspravi održanoj dana 19.02.2025 godine na Zapisnik broj: UP-03-26-2-040-155/18.

Konkurencijsko vijeće je odbilo zahtjev Podnositelja zahtjeva za nadoknadu troškova postupka, budući da isti nije uspio u postupku, te stoga nema pravo na nadoknadu troškova postupka sukladno odredbama Zakona o upravnom postupku.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 4. izreke ovog Rješenja.

Na usmenoj raspravi održanoj dana 25.04.2019. godine, odvjetnik Armin Zulkić, punomoćnik BH Pošta i predstavnici HP Mostar su priložili uz zapisnik i zahtjeve za nadoknadom troškova postupka.

Na temelju prednjeg, punomoćnik BH Pošta je tražio troškove postupka u ukupnom iznosu od 1.591,20 KM sa uključenim iznosom PDV-a, i to za Odgovor na Zahtjev za pokretanje postupka 240,00 KM+PDV, podnesak – dodatno pojašnjenje činjeničnih navoda iz odgovora - 240,00 KM+PDV, pristup na usmenu raspravu dana 25.03.2019. godine - 420,00 KM+PDV, pristup na usmenu raspravu dana 25.04.2019. godine - 360,00 KM+PDV i troškovi paušala (printanja, kopiranja, poštarina) -100,00 KM+PDV.

HP Mostar je u predmetnom podnesku zatražio nadoknadu troškova postupka koji se odnose na troškove prevoza predstavnika HP Mostar na relaciji Mostar-Sarajevo-Mostar radi prisustvovanja usmenoj raspravi koja je održana dana 25.03.2019. godine u iznosu od 182,00 KM i 25.04.2019. godine u iznosu 182,00 KM, odnosno u ukupnom iznosu od 364,00 KM. Navedeni troškovi prijevoza predstavljaju 35% važeće cijene benzina za svaki pređeni kilometar puta u odlasku i povratku uposlenika radi pristupa na usmenu raspravu.

Navedeni troškovi Protivnih strana u utvrđenim iznosima uplaćeni su od strane Podnositelja zahtjeva u ovom postupku na Rješenje broj: UP-03-26-3-040-75/18 od 03.06 2019. godine.

Odvjetnik Armin Zulkić, punomoćnik BH Pošta, u ponovljenom postupku po Presudi Suda BiH, dostavio je Troškovnik podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-156/18 u kojem pored troškova koji su mu ranije isplaćeni u gore navedenom iznosu od 1.591,20 KM, potražuje sljedeće troškove:

- očitovanje na Presudu Suda BiH broj: S1 3 U 033215 19 U od 11.06.2021 godine u iznosu od 240,00KM + PDV,
- pristup na usmenu raspravu dana 31.10.2024 godine - 420,00 KM+PDV
- i pristup na nastavak usmene rasprave dana 19.02.2025. godine - 360,00 KM+PDV.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo trošak koji se odnosi na pristup na usmenu raspravu dana 31.10.2024 godine u iznosu od 420,00 KM+PDV i pristup na nastavak usmene rasprave dana 19.02.2025. godine - 360,00 KM+PDV nije obračunat u skladu sa Tarifom, te je s obzirom na satnicu trajanja usmenih rasprava priznalo u sljedećim iznosima:

- pristup na usmenu raspravu dana 31.10.2024 godine u iznosu od 300,00 KM+PDV,
- pristup na nastavak usmene rasprave dana 19.02.2025. godine – 300,00 KM+PDV kao i
- očitovanje na Presudu Suda BiH broj: S1 3 U 033215 19 U od 11.06.2021 godine u iznosu od 240,00KM + PDV

Stoga, ukupan iznos troškova koje je Konkurencijsko vijeće priznalo punomoćniku BH Pošte predstavlja iznos od 982,80 KM.

Pošte Srpske i HP Mostar u u ponovljenom postupku po Presudi Suda BiH nisu podnijeli zahtjeve za nadoknadu troškova nastalih u postupku.

Slijedom navedenog Podnositelj zahtjeva je u obvezi punomoćniku BH Pošta nadoknaditi troškove nastale u postupku po Presudi Suda BiH u iznosu od 982,80 KM.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 5. izreke ovog Rješenja.

10. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednik

Ivo Jerkić